

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1955/56 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1955) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 838 400 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 837 200 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att en på övergångsstat uppförd tjänst som förste kanslisekreterare i Ca 29, med anledning av att innehavaren erhållit högre ordinarie tjänst, indrages och utgår ur departementets personalförteckning, varjämte i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången tre befattningshavare erhålla ordinarie anställning som kontorsbiträde i Ca 8. På grund av automatiska löneklassförändringar uppräknas vidare anslaget med 1 200 kronor.

Utskottet, som intet har att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att dels i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare tre tjänster som kontorsbiträde i Ca 8, dels från sagda förteckning utesluta befattningen på övergångsstat som förste kanslisekreterare i Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 800
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	428 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	260 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	112 600
	Summa kr. 838 400

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 838 400 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2), som innebär en med 10 400 kronor höjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 61 400 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

3:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 14), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 14 och 15), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m.** Före behandlingen av de olika anlagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 9, s. 15—20) lämnat en översikt över beräkningen av väganlagen m. m.

I skrivelse den 31 augusti 1954 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

Efter en kort redogörelse för ställningen på automobilskattemedlens specialbudget framhåller styrelsen i fråga om medelsbehovet, att de skäl som styrelsen tidigare anfört för en upprustning och förnyelse av vägnätet alltjämt gäller. I samband med statsmakternas behandling av frågan om beskattningen av motorfordonstrafiken framhölls, att några delade meningar om behovet av en fortsatt upprustning av landets vägar icke föreligger.

Till grund för bestämmande av storleken av beskattningen av motorfordonstrafiken har kalkylerats med att i huvudsak erhålla täckning för de anslag till vägväsendet m. m. under femårsperioden 1955—1959 — i den del de avräknas mot automobilskattemedel — som i en preliminär plan framlagts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till 1951 års utredning angående beskattningen av motorfordonstrafiken. Den hittillsvarande utvecklingen tyder på att motorfordonsbeståndet och trafiken kommer att öka i åtminstone den takt, som förutsatts i den till grund för beskattningsförslaget lagda prognosen. Medelstillgången kan därför beräknas möjliggöra en utbyggnad av vägnätet, som motsvarar styrelsens framlagda minimiförslag.

Kravet på snabbare förbättringar har skärpts i fråga om framkomlighet och framför allt trafiksäkerhet på de mest trafikerade vägarna, icke minst vid infarterna till städer och samhällen. Även behovet av nya förbindelser tränger sig alltmer på. Erfarenheterna ger vid handen, att vissa förhållanden, såsom bristande tillgång på kvalificerad personal och främst de begränsade möjligheterna att utnyttja arbetskraft för vägväsendets investeringar, medfört svårigheter att under innevarande budgetår omsätta anvisade anslag i nyttigheter för vägtrafiken. Med hänsyn till ovissheten i fråga om läget på arbetsmarknaden anser styrelsen emellertid, att anslagsmedlen bör säkerställas, så att tillgången på medel ej utgör hinder för en ökad verksamhet. Med hänsyn till landsvägskommunikationernas alltmer ökade betydelse för samhällslivet är det ett riksintresse av största vikt, att väginvesteringarna ges sådan prioritet, att de kan följa den utveckling, som förutsatts vid statsmakternas ställningstagande till motorfordonsbeskattningen. Styrelsens medelsäskande för budgetåret 1955/56 anslutes därför i huvudsak till de i samband med bilskatteutredningen gjorda beräkningarna.

För det statliga vägunderhållet räknar styrelsen för budgetåret 1955/56 med oförändrat belopp eller 230 milj. kr.

För den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten upptager styrelsen det belopp, som framlagts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken eller 355 milj. kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med ca 33 milj. kr.

Vad angår den kommunala väghållningen räknar styrelsen med i huvudsak oförändrat belopp eller 31,3 milj. kr. för bidrag till underhållet. För bidrag till byggande av vägar och gator anmäler styrelsen det belopp, som framlagts i samband med utredningen angående beskattningen av motorfordonstrafiken, eller 90 milj. kr., vilket innebär en ökning med 10 milj. kr.

Beträffande den enskilda väghållningen har man att räkna med en fortgående utvidgning av det statsbidragsberättigade vägnätet, medförande ökat anslagsbehov för bidragsverksamheten. Styrelsen räknar med hänsyn härtill med ett från 10,5 milj. kr. till 12,5 milj. kr. ökat anslagsbehov. Jämväl i fråga om bidrag till byggande av enskilda vägar räknar styrelsen med en höjning av anslaget, nämligen från 11 milj. kr. till 13 milj. kr.

För administration och diverse ändamål har upptagits 53,9 milj. kr., varvid dock de anslag under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår.

Totalt skulle alltså utgifterna på automobilskattemedelsbudgeten uppgå till 785,7 milj. kr. Inkomsterna har av styrelsen beräknats till 825 milj. kr.

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 17 och 18), som bl. a. framhåller att en utvidgning av väginvesteringarna i nuvarande arbetsmarknadsläge måste åtföljas av så gott som fullständig säsongutjämning för att ej besvärliga problem skall skapas på arbetsmarknaden. Det kan därvid bli nödvändigt att förbereda för att tidigarelägga och påbörja arbeten under vinterperioden. Detta ställer stora krav på vägprojekteringen. En utvidgning och effektivisering av vägplaneringen är enligt styrelsens mening i nuvarande läge en mera angelägen uppgift än att åstadkomma en omedelbar ökning av väginvesteringarna.

Föredraganden erinrar inledningsvis om att till grund för 1954 års riksdags beslut om automobilskattens storlek låg en i propositionen nr 112/1954 redovisad, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjord beräkning av anslagsbehovet för väg- och vägtrafikväsendet under femårsperioden 1954/55—1958/59. Denna beräkning, som riksdagen lämnade utan erinran, upptog för budgetåret 1955/56 ett belopp av 790 milj. kronor. Det betonades i propositionen och under riksdagsbehandlingen, att utgifterna för vägväsendet skulle under perioden anpassas efter de inflytande automobilskattemedlen, så att utgifterna icke finge föranleda ökat underskott å automobilskattemedelsfonden. Vid beräkningen av skattens storlek förutsattes dock, att inkomsterna skulle komma att överstiga utgifterna under de första budgetåren av femårsperioden. Mot slutet av perioden väntades anslagsbehovet bli större än de inflytande bilskattemedlen, så att utgifter och inkomster under de fem åren i stort sett skulle balansera varandra.

Föredraganden anför vidare följande.

»De anslagsbehov av automobilskattemedel, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och andra myndigheter nu anmälts för budgetåret 1955/56, uppgår till i det allra närmaste angivna 790 milj. kr. Av allt att döma kommer de under samma budgetår inflytande automobilskattemedlen att väl förslå för en sådan utgiftsram.

Under tiden sedan sagda proposition framlades har emellertid eu skärping av arbetsmarknads- och konjunkturläget konstaterats, som medfört vissa risker för översysselsättning och rubbningar i samhällsekonomin. Till följd härav har nödvändigheten av begränsningar av investeringarna på olika områden aktualiserats. Såsom framgår av andra förslag, som denna dag framlägges för riksdagen, har sålunda en stark restriktivitet bedömts nödvändig i fråga om övriga delar av den offentliga investeringsverksamheten. Trots den stora angelägenhetsgrad, som kännetecknar behoven på väginvesteringarnas område, är det sett mot denna bakgrund tveksamt, om dessa investeringar under den närmaste tiden kan givas den omfattning, som förutsatts i den förutnämnda propositionen. Såsom jag närmare vill anmäla vid redogörelsen för de statliga vägbyggnadsanslagen, anser jag emellertid, att anslagsmedlen för ändamålet bör anvisas medan de eventuella inskränkningar i medelsanvändningen, som kan behöva göras, får ske medelst av Kungl. Maj:t fastställda medelsförbrukningsramar. De behållningar, som eventuellt kan uppkomma på anslagen genom sådana begränsningar i medelsförbrukningen, kommer att tillgodoräknas automobilskattemedlens specialbudget för att kunna tagas i anspråk för vägväsendet mot slutet av femårsperioden 1954/55—1958/59, då, enligt vad jag nyss sagt, utgifterna förutsetts komma att överstiga inflytande automobilskattemedel.

I anledning av vad arbetsmarknadsstyrelsen i sitt remissyttrande uttalat i fråga om en önskvärd utvidgning av vägplaneringsreserven får jag erinra om hurusom jag under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag anmält en ökad medelsanvisning till ämbetsverket för ifrågavarande ändamål. Om en begränsning av medelsanvändningen på vägväsendets område blir nödvändig, skulle detta komma att, såsom arbetsmarknadsstyrelsen antytt, ge väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ytterligare möjlighet att bygga upp en större vägplaneringsreserv än den nuvarande.

Jag förordar således, att anslag för vägväsendet äskas hos riksdagen i huvudsak i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita. Detta innebär, att för det statliga vägunderhållet upptages ett oförändrat belopp av 230 milj. kr., att anslagen till statliga väginvesteringar ökas med ca 33 milj. kr. till 355 milj. kr., att anslagen till den kommunala väghållningen uppföres med 121,3 milj. kr., innebärande en på i huvudsak byggnadsanslaget fallande ökning om 10,1 milj. kr., samt att hidragsanslagen till enskild väghållning ökas med 4 milj. kr., varav hälften på vardera byggnads- och underhållsanslaget, till sammanlagt 25,5 milj. kr.

För administration och diverse ändamål tillstyrker jag under andra anslagspunkter under sjätte huvudtiteln tillhoppa 38 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Under nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte, att 19,1 milj. kr. skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen 57,1 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med 5,6 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen av vägenslagen skulle dessa för budgetåret 1955/56 uppgå till sammanlagt (230 + 355 + 121,3 + 25,5 + 57,1) 788,9 milj. kr. eller exakt angivet 788 894 300 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 52,5 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1955/56 till 865 milj. kr. Av detta belopp skulle alltså 788,9 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 76,1 milj. kr., torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel. Såsom framhålles i finansplanen skapas genom en sådan fondering finansiella möjligheter till en framtida utökning av investeringarna på vägområdet, när det samhälls-ekonomiska utrymmet härför föreligger.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlon m. fl.* (I: 150) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 185), i vilka hemställts att riksdagen måtte dels bemyndiga Kungl. Maj:t att låta under kalenderåret 1956 verkställa vägbyggnader för ett sammanlagt belopp av 355 000 000 kronor, dels ock för budgetåret 1955/56 anvisa anslag till statliga väg- och brobyggnader med ett sammanlagt belopp av 177 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Helmer Persson* och *Öhman* (I: 280) och den andra inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* (II: 355), i vilka hemställts om en höjning med 10 000 000 kronor av anslaget till byggande av riksvägar i och för ett snabbare färdigställande av riksväg nr 13;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Björnberg m. fl.* (I: 281) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 352), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte besluta att dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning rörande vissa i motionerna berörda vägbyggnadsproblem, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att den av Kungl. Maj:t förutsatta medelsförbrukningsramen för väginvesteringar för framtiden skall redovisas i anslutning till Kungl. Maj:ts anslagsäskanden, dels uttala att den i 5-årsplanen för vägväsendets upprustning förutsatta investeringsramen

bör komma till utförande, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att låta under kalenderåret 1956 verkställa vägbyggnader för belopp av tillhopa 355 000 000 kronor, dels ock för budgetåret 1955/56 anvisa anslag till statliga väg- och brobyggnader med ett sammanlagt belopp av 177 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Alfred Nilsson m. fl.* (I: 277) och den andra inom andra kammaren av herr *Johnsson* i Kastanjegården *m. fl.* (II: 354), i vilka hemställts dels att riksdagen måtte besluta, att intagning av enskilda vägar till allmänt underhåll skall ske i väsentligt ökad omfattning och icke för något år mindre än 50 mil, samt vidtaga härav påkallad förstärkning av anslagen till det statliga vägväsendet, dels ock att därest ökad anslagsgivning nu icke anses böra ifrågakomma utrymme för de i motionerna föreslagna åtgärderna beredes genom jämkning av anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader;

dels ock slutligen två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 332) och den andra inom andra kammaren av herr *Widén* (II: 384), i vilka hemställts att riksdagen måtte uttala att kostnaderna för istandsättning av enskild väg, som skall förändras till allmän, alltid skola bestridas av kronan samt att tillräckliga medel härför skola avsättas i vederbörande flerårsplaner.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 185, I: 280, II: 352, I: 277 och I: 332.

Utskottet. Det beslut i automobilskattefrågan som fattades vid fjolårets riksdag grundade sig på vissa i propositionen nr 112 redovisade beräkningar rörande väg- och vägtrafikväsendets medelsbehov under femårsperioden 1954/55—1958/59. I nära överensstämmelse härmed ha vederbörande myndigheter nu förutsatt, att ifrågavarande anslag skola för budgetåret 1955/56 anvisas med ett sammanlagt belopp av inemot 790 milj. kronor. Enligt föredragandens mening kunna de under samma budgetår inflytande automobilskattemedlen antagas komma att väl förslå för en sådan utgiftsram. Samtidigt har emellertid erinrats om att sedan fjolåret en skärpning av konjunkturläget inträtt, vilken gjort en begränsning av investeringsverksamheten på olika områden nödvändig. Mot bakgrunden härav har föredraganden funnit det tveksamt, huruvida väginvesteringarna under den närmaste tiden kunna givas den omfattning som förutsattes vid ovannämnda riksdagsbeslut. Det oaktat har föredraganden ansett, att för ändamålet äskade anslag böra i sin helhet anvisas, medan eventuellt erforderliga inskränkningar i medelsanvändningen få ske genom av Kungl. Maj:t fastställda medelsförbrukningsramar. De anslagsbehållningar som därigenom kunna uppstå komma enligt föredraganden att tillgodoräknas automobilskattemedlens specialbudget för att sedermera tagas i anspråk för vägväsendet.

Ifrån nu angivna utgångspunkt har föredraganden förordat, att för det statliga vägunderhållet upptages ett oförändrat belopp av 230,0 milj. kronor, att anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten höjas från 322,1 till 355,0 milj. kronor, att bidragsanslagen till den kommunala väghållningen uppföras med 121,3 milj. kronor, innebärande en på i huvudsak byggnadsanslaget fallande ökning om 10,1 milj. kronor, samt att bidragsanslagen till enskild väghållning uppräknas med 4,0 milj. kronor, varav hälften på vardera byggnads- och underhållsanslaget, till sammanlagt 25,5 milj. kronor. Då det till administration och diverse ändamål hänförliga medelsbehovet uppskattats till inalles 57,1 milj. kronor, skulle således vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag summan av de anslag som avräknas mot automobilskattemedlen för nästa budgetår komma att uppgå till 788,9 milj. kronor. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 52,5 milj. kronor. Föredraganden har vidare erinrat om att chefen för finansdepartementet i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1955/56 till 865,0 milj. kronor. Av detta belopp skulle alltså 788,9 milj. kronor disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden eller 76,1 milj. kronor avses skola tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.

Att i statsverkspropositionen icke lämnats några närmare uppgifter om väginvesteringarnas beräknade omfattning under innevarande och nästa kalenderår har föranlett vissa erinringar i de båda likalydande motionerna I: 281 och II: 352. I anslutning därtill har förordats, att riksdagen måtte anmoda Kungl. Maj:t att i fortsättningen redovisa den för väg- och brobyggnadsverksamheten avsedda medelsförbrukningsramen samtidigt med själva anslagsäskandena. Enligt motionärernas mening bör riksdagen vidare uttala sig för att Kungl. Maj:ts förslag härutinnan skola ta sikte på ett förverkligande av den femårsplan för vägväsendets upprustning som låg till grund för fjolårets beslut i automobilskattefrågan. För nästa kalenderår skulle detta innebära, att ramen för de statliga väginvesteringarna fastställdes till ett sammanlagt belopp av 355 milj. kronor. Då emellertid den nu aktuella anslagsanvisningen anses böra begränsas till de medel som erfordras för att täcka utgifterna fram till utgången av budgetåret 1955/56, ha motionärerna hemställt att de fyra reservationsanslagen till statliga väginvesteringar anvisas med ett sammanlagt belopp av allenast 177,5 milj. kronor. I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, vilket bygger på principen om kalenderårsberäknade anslag, innebär detta en reducering med hälften. Samma yrkande har framställts i de båda likalydande motionerna I: 150 och II: 185, i vilka jämväl förordats en ram av 355 milj. kronor för väg- och brobyggnadsverksamheten under kalenderåret 1956.

I de båda likalydande motionerna I: 280 och II: 355 återigen har förordats en uppräkning av anslagen till de statliga väginvesteringarna med

10 milj. kronor. Nämda belopp avses skola tillgodoföras anslaget till bygande av riksvägar och i sin helhet disponeras för ett snabbare färdigställande av riksväg nr 13.

Enligt utskottets mening kunna vissa skäl förebringas till stöd för den i motionerna I: 281 och II: 352 framförda uppfattningen, att den av Kungl. Maj:t förutsatta medelsförbrukningsramen för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten bör redovisas i samband med vederbörande anslagsäskanden. Så sker som bekant redan nu i fråga om investeringarna i kommunikationsverkens kapitalfonder. Att märka är emellertid att den investeringsplan för kommunikationsverken som numera årligen framlägges i statsverkspropositionen avser budgetårsvis reglerade utgifter, medan väg- och brobyggnadsverksamheten anknyter till kalenderår. Ett tillgodoseende av motionärernas önskemål komme därför att få till följd, att Kungl. Maj:t skulle nödgas taga ställning till frågan om väginvesteringarnas omfattning mer än ett år före den nya arbetsperiodens början. Att så relativt lång tid i förväg överblicka och förutse utvecklingen erbjuder självfallet stora svårigheter, och utskottet kan därför icke tillstyrka motionärernas förevarande förslag. Än mera olämpligt finner utskottet det vara, om riksdagen nu genom ett beslut i motionernas syfte skulle binda statsmakterna för att under alla förhållanden och till alla delar genomföra det tidigare omnämnda femårsprogrammet för vägväsendets investeringar. Även om detta program i princip bör följas, är det nämligen med hänsyn till de samhälls-ekonomiska konsekvenserna uppenbart att förutsättningarna för dess förverkligande årligen måste omprövas. Särskilt i rådande konjunkturläge synes det tveksamt, huruvida utrymme föreligger för någon egentlig utökning av vägbyggnadsverksamheten. Utskottet kan fördens skull icke biträda det i nu behandlade motioner liksom i motionerna I: 150 och II: 185 framförda förslaget, att riksdagen skulle för kalenderåret 1956 fastställa en medelsförbrukningsram av 355 milj. kronor, utan kommer att under punkten 7 yrka avslag på motionerna i här angivna delar. Beslut rörande väginvesteringarnas omfattning nyssnämnda år torde framdeles få fattas av Kungl. Maj:t med utgångspunkt från de ekonomiska förhållanden som då faktiskt föreligga. Vad föredraganden härutinnan anfört och förordat har sålunda icke givit utskottet anledning till erinran. Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen först genom kungl. brev den 25 februari 1955 erhållit besked om den för innevarande år avsedda investeringsramen, önskar utskottet dock understryka angelägenheten av att för framtiden beslut i hit hörande spörsmål fattas i så god tid att planläggningen av verksamheten icke onödigtvis försvåras.

Vad därefter angår den i nyssberörda fyra motioner upptagna frågan om sättet för beräkning av anslagen till de statliga väginvesteringarna vill utskottet erinra om att redan fjolårets riksdag hade att taga ställning till ett motionsledes framfört förslag om återgång till budgetårsberäkning av

dessa anslag. I sitt till samma års riksdag avgivna utlåtande nr 130 framhöll utskottet bl. a., att vinsten av en dylik återgång skulle inskränka sig till den rent tillfälliga möjligheten att disponera ett halvt års automobilskattemedelsinkomster. Enligt utskottets mening kunde dock icke denna temporära fördel anses överväga de olägenheter som samtidigt måste uppstå. Utskottet erinrade härutinnan särskilt om att det, beroende på klimatiska och andra omständigheter, icke vore möjligt att i förväg närmare ange i vilka proportioner förekommande utgifter komme att fördela sig på arbetsårets båda hälfter. Detta kunde i sin tur leda till att väg- och vattenbyggnadsverket icke alltid hade medel tillgängliga för nödvändiga utbetalningar, om anslagen beräknades budgetårsvis och arbetsårets naturliga enhet därigenom kameralt sprängdes. Med godkännande av vad utskottet sålunda anfört avvisade riksdagen det ifrågavarande förslaget.

Enligt utskottets uppfattning har sedan föregående år intet inträffat som kunde föranleda riksdagen att nu intaga någon annan ståndpunkt. Hit hörande anslag torde visserligen till följd av den begränsning av väg- och brobyggnadsverksamheten som synes erforderlig under den närmaste tiden komma att vid utgången av såväl innevarande som nästa budgetår uppvisa större reservationsmedelsbehållningar än vad som i och för sig är motiverat med hänsyn till kalenderårsberäkningen, men denna konjunkturpolitiskt betingade omständighet utgör enligt utskottets mening intet tillräckligt skäl för att frångå ett system, vilket ur både administrativa och arbetstekniska synpunkter äger så betydande fördelar. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, såvitt de äsyfta återgång till budgetårsberäkning av anslagen till de statliga väginvesteringarna.

Om utskottet sålunda icke finner anledning till en nedräkning av nu ifrågavarande anslag för nästa budgetår, kan utskottet å andra sidan ej heller lämna sin anslutning till det i de båda likalydande motionerna I: 280 och II: 355 framlagda förslaget om en förhöjning med 10 milj. kronor av den av Kungl. Maj:t äskade anslagssumman. En sådan anslagsförstärkning måste nämligen anses meningslös, då den i rådande konjunkturläge knappast kommer att leda till någon motsvarande stegring av vägbyggnadsverksamheten utan snarare får till följd, att anslagsbehållningen vid budgetårets slut ytterligare ökas. Utskottet finner det även mindre lämpligt om riksdagen, såsom motionärerna hemställt, skulle vid medelsanvisningen fästa sådana villkor att visst belopp förbehölles arbetena på viss väg. Beslut i dylika fördelningsfrågor torde alltså bära fattas i vanlig administrativ ordning. Utskottet kommer därför att under punkten 7 yrka avslag på nyssnämnda motioner.

Då Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av övriga väghållningsanslag ej heller givit utskottet anledning till erinran, kommer utskottet att under vederbörande punkter i det följande tillstyrka, att anslaget till det stat-

liga vägunderhållet anvisas med 230,0 milj. kronor, att anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anvisas med sammanlagt 355,0 milj. kronor, att bidragsanslagen till den kommunala väghållningen anvisas med sammanlagt 121,3 milj. kronor och att bidragsanslagen till den enskilda väghållningen anvisas med sammanlagt 25,5 milj. kronor. I fråga om huvudgruppen administration och diverse ändamål, för vilken Kungl. Maj:t under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna äskat anslag å tillhoppa 57,1 milj. kronor, har utskottet funnit sig böra förorda en förstärkning av bidragsanslaget till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder med 100 000 kronor, varom utskottet gör hemställan under punkten 21. Därest det i propositionen nr 124 framlagda förslaget om inrättande av ett sjöfartsverk godkännes av riksdagen, erfordras å andra sidan en nedräkning av nyssnämnda anslagsbelopp å 57,1 milj. kronor med ca 300 000 kronor, avseende vissa till väg- och vattenbyggnadsverket nu hänförliga personalkostnader. Då hithörande under nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna äskade anslag numera anvisats av riksdagen skulle således, under förutsättning av dels att nyssnämnda organisationsändring genomföres och dels att utskottets förevarande förslag godkännas, de anslag som avräknas mot automobilskattemedlen komma att för budgetåret 1955/56 uppgå till $(230,0 + 355,0 + 121,3 + 25,5 + 57,1 + 0,1 - 0,3 =)$ 788,7 milj. kronor.

Såsom tidigare omnämnts ha de under samma budgetår inflytande automobilskattemedelnsinkomsterna i statsverkspropositionen uppskattats till 865 milj. kronor. Enligt riksräkenskapsverkets förnyade inkomstberäkning synes emellertid denna summa böra höjas till 870 milj. kronor. De genom den särskilda investeringsavgiften för motorfordon inflytande medlen, vilka förutsatts skola framdeles komma vägväsendet till godo, ha vidare av ämbetsverket upptagits till 50 milj. kronor. Om dessa beräkningar visa sig hållbara, skulle således inkomsterna komma att överstiga utgifterna med $(870,0 + 50,0 - 788,7 =)$ 131,3 milj. kronor, vilket belopp får tillgodoföras automobilskattemedlens specialbudget. Med anledning av föredragandens uttalande, att jämväl de behållningar som må uppstå på anslagen till de statliga väginvesteringarna komma att redovisas på nämnda specialbudget, vill utskottet erinra om att ifrågavarande reservationsanslag komma att i sin helhet avräknas mot bilskattemedlen och sålunda ur specialbudgetens synpunkt ha karaktären av utgifter även till den del de under budgetåret icke tagas i anspråk. Detta hindrar självfallet icke att dessa anslagsbehållningar, i likhet med oförbrukade reservationer på andra anslag, under ett senare budgetår kunna utnyttjas för den med vederbörande anslag avsedda verksamheten.

I anslutning till den nu behandlade frågan om beräkningen av vägan-slagen för nästa budgetår vill utskottet något ingå på vissa andra spörs-mål som berörts i de förut omnämnda motionerna I: 281 och II: 352. I

dess motioner har sålunda föreslagits att en utredning igångsättes rörande vägbyggandets lämplighet såsom sysselsättningsobjekt, varvid även säsongutjämnings effekt i kostnadshänseende jämte vissa likartade problem anses böra uppmärksammas. Med anledning därav önskar utskottet framhålla, att först angivna spørsmål näppeligen kan bedömas annat än i samband med en allmän översyn av grunderna för den statliga arbetslöshetspolitiken. Att enbart med utgångspunkt från de i motionerna lämnade uppgifterna låta verkställa en sådan översyn finner dock utskottet icke vara motiverat, helst som arbetsmarknadsstyrelsen kan antagas fortlopande följa utvecklingen på förevarande område. Utskottet vill vidare erinra om att utskottet i sitt till 1952 års riksdag avgivna utlåtande nr 6 uttryckligen framhöll, att under rådande förhållanden den fördyring av vägbyggandet som uppstode genom ökad tillämpning av vinterarbete borde inom rimliga gränser kunna godtagas. De uppgifter om merkostnadens storlek i olika fall som återfinnas i motionerna synas dock utskottet synnerligen osäkra. Under alla omständigheter anser utskottet det uteslutet — även i ett mindre ansträngt arbetsmarknadsläge — med en återgång till tidigare tillämpade system, då vägbyggnadsverksamheten i allt väsentligt var koncentrerad till sommarhalvåret. Den ökade användningen av maskiner och därmed även av specialutbildad arbetskraft inom vägväsendet gör det dessutom ur rent företagsekonomisk synpunkt önskvärt, att sysselsättningen blir så jämnt fördelad över de olika årstiderna som möjligt. Med hänsyn till nu antydda förhållanden är utskottet icke övertygat om behovet av en sådan utredning som motionärerna åsyfta. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 281 och II: 352 jämväl i nu berörda delar.

Utskottet övergår härefter till vissa motionsledes aktualiserade problem, vilka äga samband med frågan om intagning av enskilda vägar till allmänt underhåll. I de båda likalydande motionerna I: 277 och II: 354 har sålunda förordats, att sådan intagning skall ske i väsentligt ökad utsträckning och icke för något år omfatta mindre än 50 mil. Enligt den uppfattning som kommit till uttryck i de likalydande motionerna I: 332 och II: 384 återigen böra kostnaderna för iståndsättning av enskild väg som skall förändras till allmän alltid bestridas av kronan och tillräckliga medel härför avsättas i vederbörande flerårsplaner.

Beträffande förstnämnda båda motioner torde få erinras om att ett yrkande av enahanda innebörd framfördes redan vid fjolårets riksdag. Med anledning därav framhöll utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 130, att det i och för sig skulle vara önskvärt, om de enskilda vägarna i ökad omfattning kunde intagas till allmänt underhåll. Med hänsyn till de finansiella konsekvenserna av ett beslut i åsyftad riktning och då det även ur rent praktiska synpunkter framstode såsom olämpligt att på förhand fastställa det antal mil enskilda vägar som årligen borde övertagas av den statliga vägorganisationen, ansåg sig emellertid utskottet

icke kunna biträda det ifrågavarande yrkandet. Ej heller i år är utskottet berett att tillstyrka ett förslag av denna karaktär. Utskottet vill dock samtidigt understryka angelägenheten av att en successiv förbättring av förhållandena på förevarande område kommer till stånd. Av särskild vikt finner utskottet det vara, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen prövar alla möjligheter att nedbringa den långa väntetid som f. n. förflyter innan beslut i hithörande spörsmål fattas. En åtgärd av stort värde för att få till stånd en snabbare takt i intagningsförfarandet skulle vidare vara, om medel för erforderliga iståndsättningsarbeten avsattes i vederbörande flerårsplaner. Utskottet förutsätter att så framdeles kommer att ske och delar sålunda den uppfattning härutinnan som kommit till uttryck i de båda förenämnda motionerna I: 332 och II: 384. Kronans övertagande av kostnaderna för ifrågavarande arbeten synes dock böra begränsas till att avse sådana fall då väghållarna utgöras av enskilda personer eller sammanslutningar av dem.

I förevarande sammanhang vill utskottet slutligen erinra om att motionsledes hemställtts om ett särskilt anslag till upprustning av vägarna på Listerlandet. Till denna fråga återkommer emellertid utskottet i samband med behandlingen av det i vissa andra motioner framförda förslaget angående ombyggnad av bandelen Sölvesborg—Hörviken till normalspår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om en fortlöpande redovisning av den för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten avsedda investeringsramen, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att motionerna I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om fullföljande av den i det föregående berörda femårsplanen för vägväsendets upprustning, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om återgång till budgetårsberäkning av anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten, icke må bifallas av riksdagen;

IV. att motionerna I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om utredning av frågan om vägbyggandets lämplighet som sysselsättningsobjekt m. m., icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 277 och II: 354 samt I: 332 och II: 384, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført i frågan om intagning av enskilda vägar till allmänt underhåll;

VI. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet i övrigt anført.

6:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 20—22) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 230 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en reservation av 7,4 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår ansett det nödvändigt att kalkylera med en kostnadsökning genom ökad trafik av 8,0 milj. kronor. Styrelsen beräknar dock att med hänsyn till storleken av de för innevarande år tillgängliga medlen — 237,4 milj. kronor — anslaget för budgetåret 1955/56 kan begränsas till oförändrat 230 milj. kronor med följande fördelning på olika arbeten.

Arbete	Milj. kr.
Grusning m. m.	24
Dammbindning	30
Hyvling	18
Väggropp	11
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	26
Broar, bryggor, färjor	13
Belagd vägbana	15
Vinterväghållning	38
Materialtillverkning	35
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	20
Katastrofreserv, främst försvårad vinterväghållning	5
	235

Föredraganden biträder styrelsens framställning.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till Vägunderhållet för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Byggnad av vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 22—27) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1955/56 till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anvisa i statsrådsprotokollet angivna reservationsanslag å tillhoppa 355 000 000 kronor.

Till förenämnda ändamål har för innevarande budgetår anvisats samt för budgetåret 1955/56 äskats medel enligt nedanstående:

	Anslag 1954/55 Milj. kr.	Styrelsens förslag 1955/56 Milj. kr.	Föredragan- dens förslag 1955/56 Milj. kr.
<i>Byggande av riksvägar</i>	95	125	115
<i>Byggande av länsvägar</i>	203	206	215
<i>Byggande av ödebygdsvägar</i>	10	11	12
<i>Byggande av storbroar</i>	12	13	13
	320	355	355

Efter en redovisning av ställningen å hithörande anslag erinrar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* om att statsmakterna vid behandlingen av frågan om beskattningen av motorfordonstrafiken utgick från följande be-
lopp i statliga väginvesteringar under perioden 1955—1959.

Kalenderår	Investering Milj. kr.
1955	320
1956	355
1957	390
1958	425
1959	450

Vidare erinrar styrelsen om att såsom i föregående års *petita* framhål-
lits det ur rikssynpunkt men även ur lokal trafiksynpunkt är ofrånkom-
ligt att takten för upprustningen av riksvägnätet ökas. Den gångna som-
marens trafikförhållanden har ytterligare understrukt detta. En inom
styrelsen verkställd utredning avseende trafikökningen på olika typer av
vägar visar såsom genomsnitt för landets rikshuvudvägar en årlig ökning
av medeldygnstrafiken under tiden 1946—1953 med i medeltal 19 % be-
träffande trafiken under året och 22 % avseende trafiken under juli.

Under antagande att den årliga trafikökningen under de närmaste fem
åren blir densamma som från år 1952 till år 1953 kommer trafiken å riks-
huvudvägarna att vid utgången av flerårsplansperioden 1955—1959 vara
dubbelt så stor som den nuvarande och efter ytterligare fem år tre gånger
större än f. n.

Undersökningen visar vidare, att trafikökningen är mindre på länshu-
vudvägarna än på riksvägarna. Siffrorna är för länshuvudvägarna 15
resp. 18 %. Under närmaste femårsperiod kan trafiken på länshuvudvägarna
med utgångspunkt från här angivna procenttal beräknas öka med 75 %.

För bygdevägar är föreliggande trafikräkningsmaterial icke tillräckligt
omfattande, för att det skall vara möjligt att på basis därav angiva trafik-
utvecklingen på motsvarande sätt. Trafikökningen på bygdevägar torde
dock vara mindre än på länshuvudvägar.

I allmänhet kan man räkna med att länsvägar har sådan standard i

förhållande till den reella trafikvolymen å desamma, att det utrymme, som här finnes för en trafikökning, är väsentligt större än på riksvägarna. Sistnämnda vägar däremot har redan nu att i stor utsträckning bära trafik av en storlek och art, som icke lämnar något utrymme för ytterligare trafikökning, därest icke avkall göres på nuvarande standard i fråga om framkomlighet och trafiksäkerhet. Härtill kommer att antalet vägtrafikolyckor är större på rikshuvudvägarna än på exempelvis länshuvudvägarna, ehuru de sistnämnda omfattar 4,5 gånger större väglängd. Styrelsen har därför ansett, att ur såväl transportekonomisk synpunkt som av trafiksäkerhetsskäl en snabbare upprustning måste göras på riksvägarna än på länsvägarna.

Föredraganden framhåller inledningsvis att de vid ingången av budgetåret 1954/55 för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten disponibla medlen utgjordes av för andra halvåret 1954 avsedda belopp om 208,2 milj. kronor samt de på riksstaten för budgetåret anvisade anslagen om 322,1 milj. kronor eller tillhoppa 530,3 milj. kronor. Anslagen för innevarande budgetår är beräknade för en omslutning under år 1955 av omkring 322 milj. kronor. Härvid har emellertid förutsatts, att Kungl. Maj:t, om utvecklingen på arbetsmarknaden så påkallade, skulle ha befogenhet att genomföra såväl en begränsning som en utvidgning av denna ram för väginvesteringarna.

Föredraganden anför vidare följande.

»För nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt 355 milj. kr. Vid bifall härtill skulle för tiden den 1 juli 1954—31 december 1956 eller för 2½ år medel finnas tillgängliga för investeringar av (208,2 + 322,1 + 355) 885,3 milj. kr. eller omkring 355 milj. kr. per år. Huruvida möjligheter kommer att föreligga att investera nämnda belopp i väg- och brobyggnader är dock synnerligen vanskligt att nu bedöma. Läget på arbetsmarknaden samt nödvändigheten av att i nuvarande konjunkturläge anpassa investeringarna efter det föreliggande ekonomiska utrymmet talar för att svårigheter att nå upp till en verksamhet av den angivna omfattningen kan komma att föreligga. Jag vill härvid erinra om att medelsförbrukningen under kalenderåren 1952 och 1953, inklusive anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten, utgjort 236,8 resp. 315,5 milj. kr. och för år 1954 kan beräknas stanna vid ca 250 milj. kr. Några bestämda förutsägelser om de reella investeringsmöjligheterna för hela den tid, t. o. m. kalenderåret 1956, för vilken redan verkställd resp. nu aktuell medelsanvisning avses, låter sig ej göra. Under förutsättning av normal utveckling på arbetsmarknaden och allmän balans i samhällsekonomin bör det emellertid ej vara uteslutet, att betingelser för ett fullt utnyttjande av ifrågavarande medel kan komma att vara för handen. Om likväl väginvesteringensvolymen under år 1954 skulle behöva bli normgivande för motsvarande investeringsverksamhet

helt eller delvis även under åren 1955 och 1956, kan vid bifall till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu anmälda äskanden den outnyttjade behållningen av de medel, som anvisats för de ifrågakvarande åren, vid slutet av år 1956 ha stigit med betydande belopp. Denna behållning kommer emellertid i så fall — såsom jag anført i den allmänna översikten — att redovisas på automobilskattemedlens specialbudget för att kunna tagas i anspråk för vägväsendet mot slutet av femårsperioden 1954/55—1958/59. Jag vill med hänsyn härtill förorda, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag lägges till grund för Kungl. Maj:ts anslagsäskanden hos riksdagen och föreslår därför, att anslagen till de statliga väg- och broinvesteringarna för nästa budgetår uppföres med sammanlagt 355 milj. kr. Den begränsning av medelsförbrukningen, som kan bli nödvändig med hänsyn till konjunktur- och arbetsmarknadsläget, torde Kungl. Maj:t få komma att besluta om. Det bör emellertid också få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter att, om arbetsmarknadsläget så möjliggör, under budgetåret 1955/56 — på liknande sätt som medgivits för budgetåret 1954/55 — bemyndiga vägförvaltningarna att utvidga byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är avsedda för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1956.

Jag övergår nu till frågan hur totalbeloppet för budgetåret 1955/56 (arbetsåret 1956) skall fördelas på de av föregående års riksdag beslutade fyra anslagen för de statliga väg- och broinvesteringarna. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår en fördelning av äskade 355 milj. kr. med 125 milj. kr. till Byggande av riksvägar, 206 milj. kr. till Byggande av länsvägar, 11 milj. kr. till Byggande av ödebygdsvägar och 13 milj. kr. till Byggande av storbroar. Jämfört med fjolårets medelsanvisning innebär väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, att huvuddelen av den äskade medelsökningen eller 30 av 35 milj. kr. lägges på anslaget till Byggande av riksvägar, medan anslaget till Byggande av länsvägar föreslås ökat med 3 milj. kr. och de båda övriga anslagen med vardera 1 milj. kr. Jag är väl medveten om att stora insatser erfordras för en fortsatt upprustning av vårt riksvägnät. Vid mitt ställningstagande till frågan har jag emellertid ej kunnat undgå att beakta, att ett betydande upprustningsbehov jämväl gör sig gällande ifråga om det övriga vägnätet och att en ökning av medelstilldelningen för den skull även bör komma detta till godo. Jag är därför icke beredd att för riksvägarna förorda en så stor ökning för nästa budgetår som den föreslagna utan anser, att en större del av den totala medelsökningen än som av styrelsen ifrågasatts måste reserveras för förstärkning av de övriga här förevarande väkanslagen. Efter en avvägning av de olika intressena har jag stannat för att föreslå följande fördelning, nämligen 115 milj. kr. för riksvägar, 215 milj. kr. för länsvägar, 12 milj. kr. för ödebygds-

vägar och 13 milj. kr. för storbroar. I förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär detta en ökning med resp. 20, 12, 2 och 1 milj. kr.

Jag vill här slutligen anmäla, att kostnaderna för bron vid Hjulsta av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu beräknats komma att överstiga tidigare anvisad summa (7,6 milj. kr.) med 300 000 kr. Kostnadsökningen har styrelsen beslutat täcka från anslaget till Byggnade av huvudvägar. Efter närmare utredning har jag konstaterat, att ca 229 000 kr. härav hänförs sig till arbeten, som om de utförts senare — bron jämte tillfartsvägar hade kunnat tagas i bruk utan att de varit utförda — skulle ha bestritts av det delvis motsvarande nya anslaget till Byggnade av länsvägar. Återstoden av utgiftsstegringen utgör blott en obetydlig del av totalkostnaden. Under sådana förhållanden har jag ej funnit skäl att äska särskilda medel för ändamålet.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Pålsson m. fl.* (I: 46) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson* i Rosshol *m. fl.* (II: 61), i vilka hemställts att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt måtte besluta att medel till de fyra här ifrågakvarande reservationsanslagen inom angiven ram anvisas med följande belopp, nämligen till Byggnade av riksvägar 105 milj. kronor, till Byggnade av länsvägar 225 milj. kronor, till Byggnade av ödebygdsvägar 12 milj. kronor samt till Byggnade av storbroar 13 milj. kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen I: 46.

I de likalydande motionerna I: 150 och II: 185 samt i de likalydande motionerna I: 281 och II: 352 har, såvitt nu är i fråga, föreslagits att de av Kungl. Maj:t äskade anslagen anvisas allenast med ett sammanlagt belopp av 177 500 000 kronor samt att i stället häremot svarande investeringsramar om tillhoppa 355 000 000 kronor fastställas (jfr punkten 5).

I de likalydande motionerna I: 280 och II: 355 har hemställts att riksdagen måtte besluta att reservationsanslaget till Byggnade av riksvägar bestämmas till 125 000 000 kronor samt att den föreslagna höjningen med 10 000 000 kronor i sin helhet disponeras som förstärkt anslag avseende påskyndat iordningställande av riksväg nr 13 (jfr punkten 5).

Utskottet. Såsom redan under punkten 5 framhållits, har utskottet intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag att anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anvisas med sammanlagt 355 milj. kronor för nästa budgetår. Av utskottets ifrågakvarande uttalande har vidare framgått, att utskottet icke kunnat ansluta sig till den uppfattning som kommit till uttryck i motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, nämligen

att ovannämnda anslagssumma bör reduceras till inalles 177,5 milj. kronor och att i stället investeringsramar om tillhoppa 355 milj. kronor böra fastställas för de med hithörande anslag avsedda ändamålen, samt att utskottet ej heller kunnat biträda det i motionerna I: 280 och II: 355 framställda yrkandet om en förhöjning av anslagssumman med 10 milj. kronor genom en motsvarande uppräknig av anslaget till byggande av riksvägar. I enlighet härmed avstyrker utskottet under förevarande punkt bifall till nämnda motioner, såvitt nu är i fråga.

Ovan angivna totalbelopp av 355 milj. kronor har föredraganden ansett böra fördelas med 115 milj. kronor på anslaget till byggande av riksvägar, med 215 milj. kronor på anslaget till byggande av länsvägar, med 12 milj. kronor på anslaget till byggande av ödebygdsvägar och med 13 milj. kronor på anslaget till byggande av storbroar. I de båda likalydande motionerna I: 46 och II: 61 har förordats viss jämkning härutinnan, innebärande förstärkning av länsväganslaget med 10 milj. kronor och motsvarande nedräkning av riksväganslaget. Med anledning därav vill utskottet erinra om att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin petitatskrivelse utgått från att ifrågavarande båda anslag, vilka i gällande riksstat äro uppförda med respektive 95 och 203 milj. kronor, skulle komma att anvisas med respektive 125 och 206 milj. kronor, vilket motiverats med att ur såväl transportekonomisk synpunkt som av trafiksäkerhetsskäl en snabbare upprustning vore erforderlig på riksvägarna än på länsvägarna. Föredraganden har emellertid, såsom av det föregående framgått, ansett den av styrelsen förutsatta förstärkningen av riksväganslaget böra reduceras från 30 till 20 milj. kronor. Att i enlighet med motionärernas förslag nedräkna detta anslag med ytterligare 10 milj. kronor finner utskottet icke tillrådligt. De förevarande motionerna avstyrkas därför. Utskottet förutsätter samtidigt att Kungl. Maj:t ägnar medelsfördelningsproblemet fortlöpande uppmärksamhet, varvid såväl de av den allmänna trafikutvecklingen betingade kraven på uppbyggnad av ett modernt stamvägnät som olika landsdelars behov av jämväl lokala vägförbindelser av god standard böra beaktas.

I detta sammanhang vill utskottet slutligen något ingå på frågan om anslaget till byggande av storbroar. Vid sin under fjolårets riksdag verkställda beräkning av de för berörda ändamål erforderliga medlen utgick utskottet från att de anspråk som komme att ställas på anslaget väsentligen skulle avse kostnader för nybyggnadsföretag. Enligt vad utskottet inhämtat har emellertid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, att även ett stort antal ombyggnadsföretag skall uppföras på den speciella flerårsplanen för storbroar. Därest så skulle komma att ske, lär in om flerårsplanens ram utrymme icke komma att föreligga för någon mera omfattande nybyggnadsverksamhet, såframt icke en relativt betydande anslagsförstärkning vidtages. Utskottet förutsätter därför att förevarande spörsmål snarast omprövas.

Vad föredraganden anfört rörande kostnaderna för bron vid Hjulsta har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

I. att motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om fastställande av investeringsramar om sammanlagt 355 000 000 kronor för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under kalenderåret 1956, icke må bifallas av riksdagen;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 46 och II: 61, I: 150 och II: 185, I: 281 och II: 352 samt I: 280 och II: 355, de sex förstnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Byggande av riksvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

III. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 46 och II: 61, I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av länsvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

IV. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av ödebygdsvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

V. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av storbroar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Vissa vägbyggnadsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 27) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 28) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 31 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 31,2 milj. kronor. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 31 300 000 kronor.

Föredraganden har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 5 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 31 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 28—31) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 80,0 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en reservation av 52,3 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 90 000 000 kronor.

Styrelsen framhåller att i en normalbudget såsom minimiomslutning för byggande av vägar och gator bör upptagas ett årligt bidragsbelopp av 140 milj. kronor. En successiv ökning av anslagsbeloppen till denna nivå anses ofrånkomlig. Ehuru avsevärda behov föreligger inom detta område, anses dock — med hänsyn till att planläggningen begränsar möjligheterna att snabbare utöka denna investeringsverksamhet — en höjning av anslaget för budgetåret 1955/56 böra begränsas till 90 milj. kronor. Styrelsen har därvid utgått ifrån ett anslag för budgetåret 1956/57 om 110 milj. kronor. För fördelningsplansperioden 1956—1957 skulle sålunda ett belopp av 200 milj. kronor bli tillgängligt, vilket torde innebära en efter de reella förhållandena lämpad omslutning av 1956—1957 års fördelningsplan.

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 29).

Föredraganden erinrar inledningsvis om att fördelningsplanen för åren 1954 och 1955 enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen innefattar en sammanlagd omslutning i statsbidragskostnader av 190 milj. kronor, exklusive ev. bidrag till marklösen. De för denna tid häremot svarande tillgängliga bidragsmedlen — nämligen för budgetåren 1953/54 och 1954/55 anvisade anslag efter vissa smärre avdrag och med bortseende från det belopp om

1,5 milj. kronor, som i sysselsättningsutjämnande syfte anvisats å tilläggsstat för budgetåret 1953/54 — uppgår till (44 + 76) 120 milj. kronor. Det återstående beräknade behovet av statsbidrag för i nämnda fördelningsplan upptagna arbeten utgör sålunda (190 — 120) 70 milj. kronor.

Föredraganden anför vidare följande.

»Vad gäller eftersläpningen av anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för *utförda* arbeten är förhållandet följande. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under hand meddelat, att de arbeten, ingående i fördelningsplanen för åren 1952 och 1953, vilka städerna utfört före den 1 januari 1954, beräknas motsvara ett statsbidragsbelopp, som jämte förefintlig eftersläpning från den närmast föregående fördelningsplanen överstiger de för perioden anvisade bidragsmedlen med omkring 18 milj. kr. Styrelsen har räknat med att denna s. k. överdisponering av anslaget skall täckas i efterhand av anslagsmedel, som anvisas för följande period. Under år 1954 beräknar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt uppgift, att anläggningsverksamheten inom ramen för 1954—1955 års fördelningsplan skall få en omslutning av ca 40 milj. kr., räknat i statsbidragskostnader. I enlighet härmed skulle eftersläpningen av anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för utförda arbeten vid ingången av år 1955 alltså ha nedgått till (18 + 40 — 44) 14 milj. kr.

De under år 1953 utförda bidragsberättigade arbetena enligt fördelningsplan motsvarar enligt uppgift en bidragstilldelning av 28 milj. kr. Under år 1954 beräknas såsom nämnts motsvarande arbeten bli utförda till ett statsbidragsbelopp av omkring 40 milj. kr. De för budgetåret 1954/55 anvisade, för kalenderåret 1955 avsedda bidragsmedlen utgör 80 milj. kr. Därest detta belopp minskas med förut angivna eftersläpningsbelopp om 14 milj. kr., skulle för statsbidragsberättigade väg- och gatubyggnadsföretag under året 1955 återstå ca 66 milj. kr.

För år 1956 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt ett anslagsbelopp av 90 milj. kr. Jag har ej något att erinra häremot och tillstyrker därför, att anslaget för budgetåret 1955/56 uppföres med 90 milj. kr.

Jag förutsätter, att, om det visar sig påkallat att vidtaga särskilda åtgärder för att befrämja en viss avsättning av gatsten till kommunerna, en mindre del av förevarande bidragsanslag får — i likhet med vad som gäller under innevarande budgetår — reserveras för bidrag till steninköp och stenättningsarbeten på för biltrafiken viktiga vägar och gator.»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 5 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 31 och 32) föreslagit riksdagen att dels till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattebidraget, dels ock medgiva att under budgetåret 1955/56 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 10,5 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en reservation av 3,4 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 12 500 000 kronor samt att bemyndigande lämnas att under budgetåret 1955/56 bevilja statlig kreditgaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 31 och 32).

Föredraganden biträder styrelsens förslag.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Fritiof Karlsson m. fl.* (I: 276) och den andra inom andra kammaren av herr *Jansson i Benestad m. fl.* (II: 356), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att bidraget för underhåll av enskilda vägar generellt ökas till 75 % av den beräknade underhållskostnaden och att anslaget i motsvarande mån uppräknas.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen I: 276.

Utskottet. Den allmänna trafikökning som skett under senare år kan otvivelaktigt åberopas som skäl för en höjning av den procentsats efter vilken statsbidrag nu utgår till underhåll av enskilda vägar. Det sagda gäller särskilt de mera trafikerade vägarna av nu avsett slag. Utskottet är dock icke berett att enbart på grundval av det förslag härutinnan som framlagts i de båda likalydande motionerna I: 276 och II: 356 förorda en sådan ändring av gällande bidragsbestämmelser. Enligt utskottets mening bör det emellertid ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva denna fråga och om möjligt redan till nästa års riksdag redovisa de åtgärder som i berörda hänseende må synas befogade.

Under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 5 anfört får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 276 och II: 356, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört;

II. att riksdagen må

a) till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) medgiva att under budgetåret 1955/56 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

12:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 32 och 33) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till ifrågavarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 11,0 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 fanns en reservation av 12,0 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 13 000 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 32 och 33).

Föredraganden biträder styrelsens framställning.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 5 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 33—35), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 35), som innebär en med 40 000 kronor sänkt medelsanvisning för nästa budgetår, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 36) får utskottet hemställa, att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 36) får utskottet hemställa, att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

17:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 36—38) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 000 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en reservation av ca 5 800 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 5 000 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 37).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 32).

Föredraganden har anfört följande.

»Frågan om statens ekonomiska medverkan vid om- och utbyggnad av handelshamnar och farleder utreds f. n. av hamnbidragsutredningen. Dess arbete har på grund av den ursprungliga utredningsmannens frånfalle i praktiken endast pågått ett drygt år. Efter vad jag inhämtat har utredningen utfört vissa principiella undersökningar samt besökt och därvid överlagt med vederbörande myndigheter i ett antal hamnar. Utredningen har emellertid icke ansett sig kunna på detta stadium av arbetet redovisa något ståndpunktstagande i vad avser de hittills besökta hamnarna. Jag räknar med att utredningen skall kunna framlägga resultatet av sitt

arbete under loppet av innevarande kalenderår. I avvaktan härpå och med hänsyn till konjunkturläget kan jag icke förorda någon höjning av anslaget, som alltså bör uppföras med oförändrat belopp, 3 000 000 kr.»

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

18:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 38 och 39) föreslagit riksdagen att till Statliga farledsarbeten för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 550 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1954/55 förelåg en behållning av ca 900 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 3 000 000 kronor enligt följande beräkning.

1. Påbörjande av farled innanför Hjärtöfjorden, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	550 000
2. Påbörjande av Sannäskanalen, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	1 500 000
3. Påbörjande av förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar i Bohuslän	900 000
4. Fortsatta projekteringsarbeten beträffande farleden genom Nordre älv i Göteborgs och Bohus län samt av inomskärsfarleden i Bohuslän m. fl.	50 000
	<hr/>
	3 000 000

Föredraganden, som förklarar sig under förevarande anslag icke beredd att tillstyrka medel för påbörjande av några nya större företag under nästa budgetår, föreslår att för fortsatta projekteringsarbeten och smärre arbeten m. m. upptages ett belopp av 50 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 93) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Torp *m. fl.* (II: 127), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till statliga farledsarbeten för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen I: 93.

Utskottet. De anslagsmedel som under senare år anvisats till statliga farledsarbeten ha till huvudsaklig del disponerats för förbättring av farledssträckan Hamburgsund—Hornö ränna i Bohuslän. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat beräknas detta företag komma att slutföras under innevarande budgetår. De planer som av styrelsen framlagts för nästa budgetår omfatta vissa nya farledsarbeten, för vilkas påbörjande äskats sammanlagt 2 950 000 kronor. Härutöver anses 50 000 kronor erforderliga för fortsatt projekteringsverksamhet m. m.

Föredraganden, som förklarat sig icke vara beredd att tillstyrka medel för några nya större företag, har förordat att anslaget uppföres med sistnämnda belopp. I de båda likalydande motionerna I: 93 och II: 127 har å andra sidan hemställts att anslaget anvisas med 500 000 kronor. Härav skulle 450 000 kronor tagas i anspråk för att bestrida kostnaderna för visst arbete i farleden genom Toftösundet, ingående som delföretag i ett av de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse anmälda projekten.

Vid sin prövning av frågan har utskottet särskilt beaktat, att det vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle bli nödvändigt att praktiskt taget helt upphöra med den verksamhet som hittills, om ock i relativt blygsam omfattning, bedrivits på förevarande område. Detta måste leda till, såsom i ovan nämnda motioner framhållits, att den befintliga arbetsorganisationen med maskiner och mudderverk jämte tillhörande specialutbildad personal berövas de arbetsuppgifter för vilka den är avsedd. En av dylika skäl framtvingad avveckling av den på området redan verksamma organisationen synes emellertid föga förenlig med god ekonomi. Rådande konjunkturläge kan ej heller anses så ansträngt, att med hänsyn därtill hinder skulle föreligga för att här åsyftade verksamhet bibehålles vid ungefär nuvarande nivå. Då ett förverkligande av det i motionerna föreslagna projektet dessutom är av stor praktisk betydelse för kusttrafiken i Bohuslän, har utskottet funnit sig böra tillstyrka att anslaget till statliga farledsarbeten anvisas med 500 000 kronor för nästa budgetår.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 93 och II: 127, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

19:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 39) föreslagit riksdagen att till Byggande av fiskehamnar för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en behållning av ca 3,1 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 5 000 000 kronor för nästa budgetår.

Styrelsen erinrar om att den femårsplan för tiden 1948—1953, som i huvudsak på grundval av ett av 1944 års fiskehamnsutredning avgivet principförslag avsetts att tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar, omslöt ett totalt anslagsbelopp av 25,5 milj. kr. På grund av den nödtvungna begränsningen av investeringsverksamheten har för nämnda tidsperiod till utbyggnad av fiskehamnar blott anvisats 6 milj. kronor. Härutöver har såsom statliga beredskapsarbeten utförts vissa i byggnadsplanen ingående fiskehamnar, vartill utgått ca 1,3 milj. kronor från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och från här ifrågakvarande anslag (tilläggsstat II budgetåret 1952/53). Sammanlagt har sålunda under nämnda tidsperiod utgått ca 7,3 milj. kronor. För vartdera av budgetåren 1953/54 och 1954/55 har anvisats 3,0 milj. kronor. Till utförande av vissa fiskehamnsanläggningar inom Norrbottens, Blekinge och Göteborgs och Bohus län har arbetsmarknadsstyrelsen under budgetåret 1953/54 härutöver beviljat statsbidrag med sammanlagt 1,1 milj. kronor.

Föredraganden, som förklarar sig finna någon ytterligare ökning av detta anslag och därmed sammanhängande verksamhet i nuvarande konjunkturläge icke försvarlig, föreslår att anslaget uppföres med ett oförändrat belopp av 3 milj. kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Herbert Hermansson m. fl.* (I: 334) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Torp *m. fl.* (II: 414), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till förevarande ändamål anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 414.

Utskottet. Till byggande av fiskehamnar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat 5 milj. kronor. I jämförelse med motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en uppräkningsökning med 2 milj. kronor. Föredraganden har emellertid förordnat att anslaget anvisas med oförändrat belopp, då någon ökning av den därmed sammanhängande anläggningsverksamheten icke anses försvarlig i nuvarande konjunkturläge. Utskottet delar denna uppfattning och avstyrker sålunda bifall till det i de båda likalydande motionerna I: 334 och II: 414 framförda förslaget om en anslagsförstärkning med 1 milj. kronor.

I enlighet härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt

med avslag å motionerna I: 334 och II: 414, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

20:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 40) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kronor.

21:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 41 och 42) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 500 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en behållning av ca 830 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 1 000 000 kronor.

Styrelsen erinrar om att 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken i sitt avgivna betänkande ej närmare behandlat frågan om den skäligen storleken av detta anslag utan endast anfört att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i sina petita för innevarande budgetår till uppräknig av förevarande anslag till 1 milj. kronor syntes sakligt berättigat. I yttrande över nämnda betänkande framhöll styrelsen, att frågan om bidrag till ifrågavarande ändamål icke borde betraktas som en anslagsfråga i vanlig ordning. Det var här fråga om en restitution till av denna kategori bensinförbrukare erlagd skatt, som rätteligen helt borde återgå till dem själva, då det icke kunde framläggas skäl för att för denna bensinförbrukning skulle erläggas skatt, som gick till vägväsendet. Genom tid efter annan verkställda utredningar borde man utröna, huru stora kvantiteter bensin, som användes för ifrågavarande ändamål, och med ledning härav avvåga storleken av anslaget på sådant sätt, att det utgjorde full restitution för erlagd bensinskatt.

Föredraganden anser sig med hänsyn till nödvändigheten av att i rådande ekonomiska läge begränsa investeringsutgifterna till de ur samhällelig synpunkt viktigaste behoven ej böra tillstyrka styrelsens förslag om anslagshöjning.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hesselbom*

m. fl. (I: 22) och den andra inom andra kammaren av herr *Bengtsson* i *Varberg m. fl.* (II: 36), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredningar tid efter annan av hur stora kvantiteter bensin som årligen kunna beräknas komma till användning inom den mindre sjöfarten och storleken av den därpå belöpande bensinskatten, dels till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen I: 22.

Utskottet. Såsom vid skilda tillfällen erinrats är förevarande bidragsanslag av speciell karaktär, sammanhängande med att motorbåtstrafiken i princip icke ansetts böra belastas med pålagor som utgå till förmån för vägväsendets behov. Med anslaget har sålunda avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål som tjäna den mindre sjöfartens intressen. Några officiella beräkningar över huru stor del av den sammanlagda bensinskatten som faller på den mindre sjöfarten ha dock icke gjorts. Enligt en uppskattning av 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken skulle nämnda del uppgå till icke fullt 2 milj. kronor per år. Andra uppgifter föreligga även, utvisande ett värde av här ifrågavarande skattebelopp på ca 5 milj. kronor. Några säkra hållpunkter för en bedömning av frågan stå emellertid som nämnts icke till buds.

Under hänvisning härtill har i de båda likalydande motionerna I: 22 och II: 36 föreslagits, att utredningar tid efter annan måtte verkställas rörande storleken av dels de kvantiteter bensin som årligen kunna beräknas komma till användning inom den mindre sjöfarten och dels den därpå belöpande bensinskatten. Även utskottet finner behov föreligga av ett sådant klarläggande. Utskottet anser sig därför böra förorda, att åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppdrages att göra de undersökningar som erfordras för att tillgodose det i motionerna angivna syftet. Enligt vad utskottet erfarit har Sveriges motorbåtsunion för avsikt att uppmana landets motorbåtsklubbar och motorbåtsägare att framdeles föra bestyrkta loggböcker (anteckningar) över den verkliga bensinförbrukningen och årligen insända dessa uppgifter till unionen, som efter verkställd sammanräkning ämnar delge väg- och vattenbyggnadsstyrelsen resultatet därav. Om en sådan anordning kommer till stånd, skulle styrelsens undersökningar självfallet underlättas i hög grad.

I de förenämnda motionerna har vidare hemställts om en uppräknings av förevarande anslag med 400 000 kronor. Även enligt utskottets uppfattning är en viss anslagsförstärkning motiverad. I avvaktan på frågans närmare klarläggande synes den dock för nästa budgetår böra begränsas till 100 000 kronor.

Under återopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 22 och II: 36, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t ville föranstalta om åtgärder i det av utskottet angivna syftet;

II. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 22 och II: 36, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 42 och 43) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

23:o) Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 43—48) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats 25 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en behållning av 26,6 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 30 000 000 kronor.

Styrelsen framhåller att de enligt hittillsvarande bidragsförfattningar beviljade bidragen under en följd av år i medeltal uppgått till ungefär hälften av de anläggningskostnader, vartill bidrag söktes. Enbart för avveckling av balansen per 30 juni 1954 skulle erfordras ett belopp av ca 95 milj. kr., medan det för budgetåret 1954/55 anvisade bidragsanslaget endast utgör 25 milj. kr. Under budgetåret 1953/54 tillkom nya företag för 120 milj. kr., motsvarande ett bidragsbehov för året av 60 milj. kr.

Det är enligt styrelsens uppfattning nu knappast möjligt att längre uppskjuta ett ställningstagande till frågorna om att åstadkomma jämvikt mellan bidragsmedel och bidragsbehov och att utforma en för de statliga uppgifterna på vatten- och avloppsområdet ändamålsenlig organisation. Den balans av bidragsärenden, som kommer att föreligga vid övergång till ändrade bidragsregler, blir under alla omständigheter av sådan storleksordning, att dess avveckling måste taga flera år.

Föredraganden erinrar inledningsvis om att han i föregående års statsverksproposition uttalat förmodan, att en lösning av de föreliggande svårig-

heterna torde få sökas i samband med ställningstagandet till de förslag, som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga (SOU 1951: 26). Dessa förslag berör tre ämnesområden, nämligen lagstiftningen om vatten- och avloppsanläggningar, bestämmelserna om statsbidrag till dylika anläggningar samt organisationen av de myndigheter, som har att taga befattning med hithörande ärenden.

Vad angår lagstiftningsfrågan kommer, enligt föredraganden, för innevarande års riksdag att framläggas proposition, innefattande vissa på vatten- och avloppssakkunnigas arbete byggda förslag till ändrad lagstiftning. Förslagen innebär — utom annat — en betydande utökning av kommunernas självbestämmanderätt i fråga om avgifter till vatten- och avloppsanläggningar och torde därigenom komma att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för tillkomsten av dylika anläggningar.

Beträffande bestämmelserna om statsbidrag till anläggningarna framhåller föredraganden följande.

»I fråga om statsbidragsgivningen innebär de förslag, som framlagts av vatten- och avloppssakkunniga, i stort sett bibehållande av huvudgrunderna i det nuvarande systemet sådana de kommit till uttryck i gällande kungörelse den 13 februari 1953 (nr 40) angående statsbidrag till vatten- och avloppsanläggningar samt Kungl. Maj:ts brev samma dag till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Emellertid innefattar förslagen en ganska betydande sänkning av statsbidragens belopp. Såsom motiv härtill har de sakkunniga anfört, att bidragsverksamheten måste ganska väsentligt utvidgas för att tillgodose önskemålen att förefintlig bebyggelse inom rimlig tid bleve försörjd med vatten och avlopp samt att det därvid måste tillses, att icke anspråken på statskassan stegrades i alltför hög grad. Den hittillsvarande utvecklingen har bestyrkt de sakkunnigas bedömande i fråga om anspråken på bidragsmedel. Tvivel råder ej heller om att ett genomförande av de sakkunnigas förslag skulle avsevärt förbättra den nuvarande situationen genom att nedbringa behovet av bidragsmedel och därigenom minska den uppkomna balansen av bidragsärenden.

Att, såsom 1946 års vatten- och avloppssakkunniga föreslagit, binda den framtida utvecklingen genom ett ställningstagande för en längre tidsperiod finner jag i nuvarande läge icke lämpligt eller möjligt. Ekonomiska skäl tvingar f. n. till största återhållsamhet i fråga om anslag av förevarande natur och hindrar en ökning av det nuvarande anslaget för kommande budgetår. Härtill kommer att frågan om en revision av grunderna för statsbidragsgivningen på detta och närstående områden kommer att bli föremål för prövning i samband med de förslag, som allmänna statsbidragsutredningen väntas framlägga under innevarande år. Nämnas må vidare, att vattenvårdskommittén i sitt den 1 december 1954 dagtecknade betänkande uttalat sig för en lösning av bidragsfrågan, vilken väsentligt avviker från den som vatten- och avloppssakkunniga förordat.

Under dessa förhållanden har mitt ställningstagande synts böra begränsas till att avse åtgärder, som f. n. är oavvisligen påkallade för att bringa bidragsreglerna i bättre överensstämmelse med tillgången på medel och de ekonomiska förhållandena i övrigt samt därigenom hindra ytterligare ansvallning av den uppkomna balansen av bidragsärenden och om möjligt nedbringa densamma. När jag kommit till denna slutsats, anser jag mig i detta sammanhang böra för riksdagen redovisa de överväganden rörande bidragsgivningens utformning, som framkommit vid frågans beredning inom departementet, och de jämkningar i bidragsbestämmelserna, som jag mot bakgrunden härav senare avser föreslå Kungl. Maj:t att vidtaga.

En tänkbar åtgärd, som skulle avsevärt minska bidragsbehovet, vore en höjning av den kostnad, som anläggningens brukare vid bidragsberäkningen förutsättes under alla förhållanden ha förmåga att själva bestrida. Denna kostnad, som enligt nuvarande bidragsregler är bestämd till 25 öre per kubikmeter vatten, har av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga föreslagits höjd till ca dubbla beloppet. En så radikal höjning har visserligen mött gensaga i åtskilliga yttranden över förslaget, men i allmänhet har dock — även i yttranden från kommuner och sammanslutningar av sådana — accepterats en höjning till förslagsvis 30 eller 40 öre per kubikmeter. En omläggning av bidragstariffen i nu antydd riktning finner jag emellertid mindre lämplig av den anledningen, att den innebär ett kraftigt principiellt avsteg från nu tillämpade grunder för bidragsgivningen. Lämpligare synes mig att den ofrånkomliga reduktionen av bidragsanspråken åstadkommes genom en mindre sänkning av samtliga bidrag. En dylik åtgärd — vilken synes mig väl försvarlig med hänsyn till den sedan början av 1940-talet avsevärt ökade inkomststandarden — bör dock icke göras så radikal, att någon alltför påtaglig skillnad kommer att föreligga mellan bidrag efter de äldre och efter de nyare reglerna.

En omständighet, som bidragit till att öka behovet av medel utöver vad som förutsattes vid bidragssystemets tillkomst, är det sätt, varpå kommunens ekonomiska bärkraft bedömes i samband med bidragsberäkningen. Detta sker i den formen, att vid bidragsberäkningen även frånräknas en viss kostnadsandel, graderad efter skatteunderlaget per invånare i kommunen. Denna kostnadsandel utgör vid 10 skattekronor per invånare 5 öre per kubikmeter, vid 20 skattekronor per invånare 35 öre per kubikmeter samt vid 30 skattekronor per invånare 85 öre per kubikmeter. Skatteunderlaget per invånare beräknas såsom ett medeltal för sju år med bortseende från det högsta och det lägsta talet. Då skatteunderlaget per invånare, såsom nu länge varit fallet, är i stigande, medför den angivna beräkningsgrunden att tillräcklig hänsyn icke toges till kommunens aktuella ekonomiska bärkraft. Statens procentuella andel i anläggningskostnaden kommer att stegras i tider med stigande kostnadsläge, medan förhållandet under

tider med sjunkande kostnadsläge kommer att bli det motsatta. Teoretiskt skulle man kunna komma ifrån denna olägenhet genom en sådan ändring av bidragssystemet, att förstnämnda kostnadsandel bestämdes till viss procent av kostnaderna för anläggningen och icke, såsom nu, till visst belopp för varje skattekrona per invånare. En reform i denna riktning skulle i någon mån bringa bidragssystemet i bättre överensstämmelse med vad som tillämpas på andra områden. Den synes mig emellertid icke böra komma i fråga i detta sammanhang. Om man — vilket jag förordar — tills vidare bibehåller de nuvarande huvudgrunderna för bidragsberäkningen, kan det nyss angivna missförhållandet i någon mån mildras genom att kostnadsberäkningarna och beräkningarna av kommunens ekonomiska bärkraft hänföres till i huvudsak samma tidpunkt. Det lämpligaste vore ur denna synpunkt otvivelaktigt att kommunens bärkraft bedömdes uteslutande på grundval av det senaste årets taxeringsutfall. De skäl, som föranlett uppställandet av den nuvarande regeln om sjuårsmedeltal, nämligen önskemålet att bidragsberäkningen icke skall alltför mycket påverkas av tillfälliga förhållanden, bör dock enligt min uppfattning leda till en sådan modifikation, att beräkningen hänföres till ett medeltal för tre år. Regeln om bortseende från det högsta och det lägsta talet bortfaller därvid. Det bör betonas, att tillämpningen på förevarande område av ett treårsmedeltal motiveras uteslutande av bidragssystemets säregna karaktär och alltså icke innebär något ställningstagande i fråga om andra former av statsbidrag, för vilka gäller bestämmelser om bidragsberäkning på grundval av sjuårsmedeltal.

En sådan ändring i fråga om bidragssystemet är dock ej tillräcklig för att ernå den minskning av bidragsbehovet, som är ofrånkomlig. Jag avser därför att därutöver föreslå en sänkning från 60 till 50 av den bidragsprocent, efter vilken statsbidraget beräknas av det kapitaliserade värdet av anläggningens beräknade årskostnad, minskad med dess grundkostnad.

För att icke övergången till den nya bidragstariffen skall leda till olika bedömande av företag, som påbörjats vid samma tidpunkt, anser jag att den äldre tariffen alltjämt bör tillämpas å sådana företag, till vilkas igångsättande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd före den 1 juli 1953. Enligt inhämtad uppgift torde bidrag hittills icke annat än möjligen i något undantagsfall ha beviljats till företag som påbörjats efter nämnda tidpunkt.

De nu förordade åtgärderna kan visserligen icke antagas ensamma leda till att den för närvarande förefintliga balansen av bidragsärenden hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omedelbart nedgår i tillräcklig omfattning men torde i allt fall tjäna till att hindra någon egentlig stegring av balansen. Vissa detaljundersökningar, som verkstälts av vatten- och avloppsbyrån inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen efter det styrelsen avgivit sina anslagsäskanden för budgetåret 1955/56, tyder för övrigt på

att läget under senaste tiden förbättrats. Utvecklingen beträffande kostnadsläget och talen för skatteunderlaget har nämligen på sista tiden gått i den riktningen, att balans mellan dessa faktorer snart torde vara uppnådd. De föreslagna jämkningarna i bidragsreglerna kommer då att leda till att statens andel i kostnaderna för vatten- och avloppsanläggningar nedgår till ett mera rimligt mått. Den väntetid, f. n. omkring tre år, som de bidragssökande måst underkasta sig på grund av anhopningen av bidragsärenden, torde därför komma att successivt nedgå. Sedan någon tids erfarenhet vunnits av de nya bidragsreglernas verkningar, kan — därest icke en mera genomgripande omläggning av systemet kommer till stånd av anledning som förut sagts — förhållandena givetvis komma att utvecklas så att frågan om bidragstariffens utformning och medelsbehovet anses böra upptagas till förnyat övervägande.

I ytterligare ett hänseende är enligt min mening en justering av bidragsreglerna påkallad, nämligen i fråga om bidrag till sådana vatten- och avloppsanläggningar, som kommer till stånd i samband med att markområden exploateras för nybebyggelse. Ehuru bidragssystemet kan sägas ha till uteslutande syfte att avhjälpa de svårigheter, som till följd av bristfällig planering och av andra orsaker uppstått, då det gällt att förse den äldre bebyggelsen med vatten- och avloppsanordningar, innefattar bidragsreglerna formellt icke något hinder för att bidrag utgår även till anläggningar för nyexploaterade områden. Vid bidragsreglernas tillämpning har emellertid ansetts, att en bidragsgivning till dylika anläggningar i allt fall vore mindre angelägen än övrig bidragsverksamhet. Icke annat än i undantagsfall har i praktiken inträffat, att bidrag utgått till anläggning av nu angiven karaktär. 1946 års vatten- och avloppssakkunniga har i detta hänseende föreslagit en uttrycklig regel om att bidrag icke må med mindre särskilda skäl föreligger utgå till sådan anläggning, som utföres i samband med ett markområdes exploatering för bebyggelse. Av flera skäl — speciellt statsfinansiella hänsyn — är det uteslutet att bestämma ramen för bidragsgivningen så att denna i princip skall omfatta även nybebyggelse. Vid sådant förhållande måste det anses angeläget att genom en uttrycklig bestämmelse undanröja den tvekan, som hos de bidragssökande uppstått, huruvida bidrag verkligen kan påräknas i fråga om anläggning för dylik bebyggelse. Lämpligen sker detta genom att i nuvarande bidragsförfattning upptages en bestämmelse av det innehåll de sakkunniga föreslagit. Den möjlighet, bestämmelsen ger att då särskilda skäl föreligger lämna bidrag även till anläggning för nybebyggelse, torde — såsom de sakkunniga uttalat — böra anses reserverad för sådana undantagsfall, då ett allmänt intresse oavvisligen påkallar att nybebyggelse lokaliseras till en plats, där kostnaderna för vattenförsörjning och avlopp ställer sig exceptionellt höga och där bidrag får anses erforderligt för att hindra att kommunen och områdets invånare oskäligt betungas.»

I fråga om bidragsmyndighetens organisation framhåller slutligen föredraganden att 1946 års vatten- och avloppssakkunniga föreslagit, att den till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förlagda vatten- och avloppsbyrå skall med viss ändring i personalsammansättningen underställas en särskild nämnd, kallad statens vatten- och avloppsnämnd, vilken föreslagits anknuten till byggnadsstyrelsen. För att möjliggöra en närmare samverkan med det organ, som i främsta rummet hade ansvaret för vattenvården, nämligen fiskeristyrelsens tillsynsavdelning, borde även denna underställas vatten- och avloppsnämnden. Beträffande distriktsorganisationen, bestående av distriktsingenjörerna för vatten och avlopp jämte underställd personal, har föreslagits en betydande personalförstärkning. — Hithörande frågekomplex anses nu ha kommit i ett väsentligt ändrat läge genom de förslag, som den 1 december 1954 framlagts av vattenvårdskommittén. Denna har för sin del föreslagit en i flera avseenden likartad organisation men med en mera självständig ställning och innefattande en betydande förstärkning av den för vattenvården avsedda personalen. De förslag, som sålunda framkommit, är enligt föredraganden uppenbarligen av den art, att frågan om vatten- och avloppsverksamhetens organisation måste anstå.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herr *Danmans* väckt motion (I: 271), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att förevarande statsbidrag må utgå enligt tidigare gällande normer för anläggningar för vilka tillstånd till utförande med bibehållen rätt till statsbidrag redan lämnats;

dels en inom första kammaren av herr *Helmer Persson* väckt motion (I: 272), vari hemställts att riksdagen till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1955/56 måtte anvisa ett reservationsanslag av 30 milj. kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Grym m. fl.* (I: 273) och den andra inom andra kammaren av herr *Gavelin m. fl.* (II: 302), i vilka hemställts att riksdagen beslutar, dels att förevarande anslag måtte höjas till 30 miljoner kronor, dels att någon ändring av bidragsreglerna i för bidragstagarna ogynnsam riktning för närvarande icke sker, dels att, därest viss jämkning befinner sig oundgänglig, utredning förebringas om dess storlek och verkningar och att i varje fall en skärpning av villkoren både genom sänkning av det grundläggande procenttalet från 60 till 50 och en förkortning av medeltalsperioden för skatteunderlaget icke vidtages, dels att ändrade bidragsregler under alla omständigheter icke ges retroaktiv verkan utan göres tillämpliga endast för företag som påbörjas efter ändringens ikraftträdande, dels ock att vatten och avlopp för nybebyggelse i landskommunerna som regel ges bidragsmöjlighet;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kam-

maren av herr *Herbert Hermansson m. fl.* (I: 333) och den andra inom andra kammaren av herrar *Larsson* i Hedenäset och *Ericsson* i Näs (II: 419), i vilka hemställts att riksdagen uttalar sig för att den bidragsprocent efter vilken statsbidrag beräknas till vatten- och avloppsledningar tills vidare skall vara 60 samt att den äldre bidragstariffen alltjämt bör tillämpas å sådana företag, till vilkas igångsättande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd före den 1 juli 1955.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna I: 271, I: 272, II: 302 och I: 333.

Utskottet. I sitt år 1951 avgivna betänkande ha 1946 års vatten- och avloppssakkunniga bl. a. framlagt förslag om ändrade grunder för statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Detta förslag har hittills icke blivit prövat av statsmakterna. I viss anslutning därtill har emellertid föredraganden nu ansett sig böra för riksdagen redovisa de överväganden rörande bidragsgivningens utformning som framkommit vid frågans beredning inom departementet, varjämte lämnats en redogörelse för de jämkningar i bidragsbestämmelserna som föredraganden mot bakgrunden härav senare avser föreslå Kungl. Maj:t att vidtaga.

Enligt föredragandens mening är en utökad anslagsanvisning f. n. icke möjlig. Med hänsyn härtill har föredraganden funnit sitt ställningstagande böra begränsas att avse sådana åtgärder som äro oavvisligen påkallade för att bringa bidragsreglerna i bättre överensstämmelse med tillgången på medel och de ekonomiska förhållandena i övrigt samt därigenom hindra ytterligare ansvällning av den uppkomna balansen av bidragsärenden och om möjligt nedbringa densamma. För att detta syfte skall kunna uppnås har det syntts föredraganden erforderligt, att det på visst sätt konstruerade sjuårsmedeltal som ligger till grund för beräkningen av skatteunderlaget per invånare i vederbörande kommun omändras till ett treårsmedeltal samt att bidragsprocenten sänkes från 60 till 50. De nya bestämmelserna anses böra få retroaktiv verkan i så måtto att endast företag, till vilkas igångsättande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd före den 1 juli 1953, skola erhålla bidrag enligt hittills tillämpade grunder. Föredraganden har vidare funnit lämpligt, att i författningstexten intages en uttrycklig föreskrift om att bidrag icke må, med mindre särskilda skäl föreligga, utgå till sådan anläggning som utföres i samband med ett markområdes exploatering för nybebyggelse.

Mot föredragandens nu i korthet återgivna uttalanden och förslag ha motionsledes vissa erinringar framförts. I motionen I: 271 har sålunda hemställts, att riksdagen måtte besluta att nuvarande bidragsregler skola gälla för samtliga sådana företag för vilka igångsättningstillstånd redan lämnats. I princip samma yrkande har framställts i de båda likalydande motionerna I: 333 och II: 419, i vilka även givits uttryck åt den uppfatt-

ningen att nuvarande bidragsprocent bör bibehållas. I motionerna I: 273 och II: 302 återigen har riksdagen föreslagits skola besluta, att någon ändring av bidragsreglerna i för bidragstagarna ogynnsam riktning för närvarande icke skall ske. Därest viss jämkning av reglerna dock befines oundgänglig, bör enligt motionärerna denna jämkning i varje fall icke avse både bidragsprocenten och medeltalsperioden, liksom den ej heller under några omständigheter bör få retroaktiv verkan. Vatten- och avloppsanläggningar för nybebyggelse i landskommunerna anses vidare som regel böra ges bidragsmöjlighet.

Utskottet vill för egen del inledningsvis uttala den meningen, att det torde ankomma på riksdagen att besluta om i vad mån bidragsbestämmelserna på förevarande område skola ändras eller ej. Vad de av föredraganden ifrågasatta åtgärderna därefter angår läser förslaget om att det nya bidragssystemet skall ges tillbakaverkande kraft tilldraga sig den största uppmärksamheten. Ur rent formell synpunkt kan denna retroaktivitet otvivelaktigt förklaras vara blott skenbar, då de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade tillstånden att med bibehållen rätt till statsbidrag påbörja visst företag ju icke innefatta någon utfästelse om att vederbörande kommun skall komma i åtnjutande av bidrag enligt just de vid tidpunkten för tillståndsgivningen gällande reglerna. Det är å andra sidan uppenbart, att de kommuner som redan erhållit sådant tillstånd ha vid upprättandet av sina kostnadskalkyler utgått från det bidragsbelopp som kunnat framräknas på grundval av nyss angivna regler. Ett beslut i den av föredraganden förordade riktningen måste därför i realiteten få till följd, att de förutsättningar enligt vilka kommunerna vidtagit sina dispositioner helt förändras och att kommunerna ställas inför icke förutsedda ekonomiska problem av svärbemästrad natur. Utskottet finner detta otillfredsställande och kan därför icke tillstyrka, att en eventuell omläggning av statsbidragssystemets grunder ges retroaktiv karaktär.

På grund av rådande eftersläpning i bidragstilldelningen kommer emellertid, därest retroaktiviteten uppgives, effekten av de av föredraganden ifrågasatta åtgärderna att i varje fall för de närmaste båda åren bli tämligen obetydlig. Att märka är vidare, såsom föredraganden själv framhållit, att frågan om en revision av grunderna för statsbidragsgivningen på förevarande och närstående områden kommer att bli föremål för prövning i samband med de förslag som allmänna statsbidragsutredningen väntas framlägga under innevarande år. En vid årets riksdag vidtagen författningsändring, av ovan angivna skäl gällande sådana företag för vilka igångsättningstillstånd icke lämnats exempelvis före den 1 juli 1955, skulle sålunda få enbart provisorisk karaktär och kunna leda till en mera väsentlig minskning av bidragsbalansen först vid en tidpunkt då bidragssystemets grunder måste omprövas i ett större sammanhang. Ett beslut av denna innebörd synes föga rationellt. Utskottet hyser därför den åsikten,

att i avbidan på resultatet av nyssberörda utredning någon ändring i statsbidragsbestämmelserna på förevarande område tills vidare icke bör ske. En avvaktande hållning härutinnan får anses så mycket mera motiverad som ej heller vattenvårdskommittén ännu slutfört sitt uppdrag.

Vad själva anslagsfrågan slutligen beträffar tala onekligen vissa skäl för det i de båda ovannämnda motionerna I: 273 och II: 302 liksom i motionen I: 272 framställda förslaget om en uppräknig av anslaget med 5 milj. kronor, helst som utskottet ju icke funnit sig kunna tillstyrka den av föredraganden förordade utvägen att nedbringa bidragsbalansen. I rådande ekonomiska läge har emellertid utskottet icke ansett sig böra frångå Kungl. Maj:ts förslag men förutsätter att möjligheterna för en framtida anslagsförstärkning noggrant prövas.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av vad föredraganden i förevarande fråga anfört ävensom motionerna I: 271, I: 333 och II: 419 samt I: 273 och II: 302, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, besluta att någon ändring av nuvarande bestämmelser rörande statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp tills vidare icke skall ske;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 272 samt I: 273 och II: 302, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Vägtrafikväsendet

24:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 49—53) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare 20 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 985 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 834 600 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 155 400 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 49—51).

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens organisationsnämnd* (s. 51).

Departementschefen framhåller att de av statens organisationsnämnd gjorda rationaliseringsundersökningarna inom bilinspektionen har givit värdefulla bidrag till strävandena att förenkla och minska inspektionens arbete. Såsom nämnden själv konstaterat har emellertid antalet motorfordon och därmed kravet på förrättningar från inspektionens sida ökat i en takt, som långt överstiger den beräkning, vilken legat till grund för nämndens förslag till personalorganisation. Fordonsparkens snabba tillväxt har skapat en situation, som hittills blott med svårighet kunnat bemästras, delvis till priset av en under vissa delar av året mindre god service åt allmänheten. Härtill kommer de alltmera ökade anspråk, som ställs på inspektionen i anslutning till den skärpta trafikövervakningen. På grund av dessa förhållanden vill departementschefen ej motsätta sig en tillfällig personalförstärkning på detta område. Härför anses böra beräknas ett belopp motsvarande lön till tio biträdande bilinspektörer i Cg 19 eller 112 600 kronor. Det förutsättes emellertid, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i första hand noggrant undersöker och väl utnyttjar alla möjligheter att under den brådaste tiden anlita kompetenta utomstående såsom körprovskontrollanter i enlighet med organisationsnämndens förslag och endast i den mån detta visar sig omöjligt heltidsanställer extra personal.

För en i anslutning till personalökningen vidgad utbildningsverksamhet för blivande bilinspektörer anses den av styrelsen begärda medelsökningen kunna begränsas till 10 000 kronor.

Då vidare väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till uppräknig av anslaget med ca 27 800 kronor, motsvarande den automatiska utgiftsstegringen för löneklassförändringar m. m., även biträdades, uppföres anslaget med (1 834 600 + 112 600 + 10 000 + 27 800) 1 985 000 kronor.

Det i personalförteckningen angivna antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas slutligen med 20 för beredande av ordinarie anställning enligt grunderna för den reglerade befordringsgången åt vissa biträden.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet erforderligt, att bilinspektionen på grund av den snabbt växande arbetsbördan nu tillföres vissa ökade personella resurser. Då Kungl. Maj:ts förslag sålunda icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare 20 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	918 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	794 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	272 500
	Summa kr. 1 985 000

c) till *Statens bilinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 985 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 53), som innebär anslagshöjning med 55 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 672 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

26:o) **Statens bilinspektion: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 53 och 54), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 55), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

28:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 55), som innebär anslagshöjning med 50 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

29:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 56) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 1 530 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget med 1 170 000 kronor för nästa budgetår.

Styrelsen, som beräknar att tillgängliga medel i huvudsak komma att förbrukas under innevarande budgetår, meddelar att bidragskostnaderna för sådana ytterligare anordningar, som beräknas bliva färdigställda år 1954 och för vilka statsbidrag komma att sökas före den 1 april 1955, uppskattas till sammanlagt ca 2,7 milj. kronor.

Departementschefen biträder styrelsens förslag.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

30:o) **Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 56—62) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sedan från enskild person fråga väckts om vidtagande av erforderliga åtgärder till höjande av trafiksäkerheten vid korsningar i samma plan mellan järnväg och enskild väg, har detta spörsmål varit föremål för särskilda överväganden inom kommunikationsdepartementet. Vid ärendets förberedande behandling har yttranden inhämtats från järnvägsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statens trafiksäkerhetsråd, vilka alla vitsordat, att särskilda åtgärder i syfte att förbättra trafiksäkerheten vid ifrågavarande järnvägs korsningar är önskvärda.

Sedermera har frågan underställts *1953 års trafiksäkerhetsutredning* för bedömning.

Utredningen har funnit det lämpligt att ett särskilt anslag anvisas för ändamålet. Anslaget bör användas till bestridande av kostnader för i första hand siktförbättringar vid plankorsningar mellan järnväg och enskild väg genom röjning av träd och buskar, schaktning och sprängning samt flyttning av byggnader, upplag m. m., i den mån sådana åtgärder kan vidtagas efter frivillig överenskommelse med markägare. Vidare bör bidraget användas till erforderlig vägomläggning, förbättringar av vägens plan och profil samt till förbättringar av själva körbanans beskaffenhet.

Järnvägsförvaltningarnas personal bör med sin kännedom om förekomsten av otillfredsställande korsningar i samråd med vederbörande vägdirektör utarbeta erforderliga arbetsplaner jämte kostnadsberäkningar.

Utredningen föreslår, att statsbidrag må utgå ur anslaget med 90 % av kostnaderna för arbetenas utförande. Återstående 10 % torde böra bestridas av vederbörande järnvägsföretag, emedan den ökade trafiksäkerhet, som vinnes genom icke minst siktförbättrande åtgärder, är till gagn icke endast för vägtrafiken utan även för trafiken å järnvägen. Anslaget, som bör avräknas mot automobilskattemedlen, föreslås upptagas med 1 milj. kr. för budgetåret 1955/56.

Över det förslag till frågans lösning, som sålunda framlagts av 1953 års trafiksäkerhetsutredning, har yttranden avgivits av *järnvägsstyrelsen*, *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* och *svenska järnvägsföreningen* (s. 58 och 59).

Departementschefen framhåller inledningsvis att det vid början av år 1953 enligt uppgift fanns sammanlagt 38 600 järnvägs korsningar i landet, varav icke mindre än ca 34 000 avsåg korsning med enskild väg, som ej allmänneligen befares. Stora ansträngningar görs för att trygga järnvägs korsningarna, varvid uppsättandet av varningsmärken och säkerhetsanordningar främst kommer i fråga. Emellertid berör dessa åtgärder enligt gällande bestämmelser (SFS 469/1933) i huvudsak endast korsningar i samma plan med allmänna vägar och enskilda vägar, som allmänneligen befares. Någon skyldighet föreligger ej för järnvägens innehavare att anbringa särskilda anordningar vid korsningar med icke allmänneligen befarna vägar. Härtill kommer att även i det fall särskilda säkerhetsanordningar uppsatts siktförhållandena samt vägens beskaffenhet ofta kan vara sådana, att trafiksäkerheten vid korsningen icke är tillfredsställande. Detta gäller ett stort antal enskilda vägar.

Departementschefen anför vidare följande.

»De plankorsningar, varom här är fråga, torde i allmänhet ha uppkommit i samband med järnvägarnas byggande och varken korsningarna eller vägarna var ursprungligen avsedda för motorfordonstrafik. De synes i de flesta fall ej heller ha anpassats härför. För att ernå en förbättring härutinnan synes man f. n. i huvudsak blott vara hänvisad till att såsom villkor för åtnjutande av statsbidrag till arbeten på enskilda vägar, som är statsbidragsberättigade, stipulera skyldighet för väghållarna att i det enskilda fallet utföra ur trafiksäkerhetssynpunkt erforderliga åtgärder. I övrigt torde man i stort sett endast ha att lita till det enskilda initiativet hos väginressenterna.

För att inom rimlig tid få en önskvärd förbättring av trafiksäkerheten på detta område till stånd torde det därför vara erforderligt, att från det allmännas sida praktiska åtgärder nu snarast vidtages. Den lämpligaste

lösningen synes mig vara den av 1953 års trafiksäkerhetsutredning föreslagna, enligt vilken statsbidrag skulle utgå till järnvägsföretag i den mån företagen låter utföra vissa erforderliga trafiksäkerhetsfrämjande arbeten i anslutning till korsningar mellan järnväg och enskild väg oberoende av om säkerhetsanordningar finnes där eller ej. Härvid förutsättes således en helt frivillig medverkan från järnvägens sida för att höja trafiksäkerheten. Järnvägsstyrelsen, som representerar över 90 % av landets hela järnvägsnät, är för sin del beredd att medverka. De enskilda järnvägarna har visserligen ej velat bli ålagda att betala några kostnader för denna verksamhet men de bör ges samma möjlighet som statens järnvägar att delta. Ytterligare en förutsättning är, att åtgärderna kan vidtagas efter frivillig överenskommelse med vederbörande markägare. På grund härav och av principiella skäl bör statsbidrag ej utgå till ersättning för ianspråktagande av mark och intrång m. m. Man bör ha rätt att räkna med en positiv inställning från väghållarnas sida till denna verksamhet, som även kommer dem till godo.

De åtgärder, som jag här avser, är i första hand vidtagande av siktförbättringar genom röjning av träd, buskar o. d., schaktning och sprängning samt borttagande eller flyttning av byggnader, upplag m. m. Bidrag bör även kunna utgå för åtgärder, som syftar till att sätta enskild väg i tillfredsställande skick närmast själva järnvägs korsningen, t. ex. erforderlig vägomläggning, förbättring av vägens plan och profil samt av själva vägbanan. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att även uppsättandet av s. k. kryssmärken skulle vara bidragsberättigat, är jag däremot ej beredd att biträda i avvaktan på en framtida omprövning av gällande författningsbestämmelser, som reglerar användningen av dylika märken. Järnvägen bör i samarbete med vederbörande vägförvaltning uppgöra närmare förslag till arbeten i det enskilda fallet jämte kostnadsberäkning.

Här åsyftade åtgärder är huvudsakligen av engångsnatur. Men i den del så ej är fallet förutsätter jag, att det som regel skall visa sig möjligt för järnvägen att träffa överenskommelse med vederbörande väghållare att utan ersättning underhålla utförda förbättringar, varvid vidmakthållandet av den förbättrade sikten närmast kommer ifråga. Av praktiska skäl torde det ej vara lämpligt att betunga administrationen med de små utgifter, som utbetalandet av bidrag till sådant underhåll skulle innebära. I avvaktan på närmare erfarenheter av verksamheten torde bidrag därför ej böra utgå för underhållsarbeten.

Statens järnvägar bekostar enligt praxis redan ifrågavarande slags åtgärder inom den del av vägbanan, som ligger mellan de båda yttersta rälssträngarna jämte en meter på vardera sidan. Trafiksäkerhetsutredningens förslag innebär, att järnvägen skulle få bidrag med 90 % av kostnaderna för arbetena inklusive sådana, som utförs inom järnvägens del, d. v. s. samma procentsats som gäller för uppsättandet av tekniska säkerhetsan-

ordningar. Järnvägsstyrelsen har för sin del ej velat motsätta sig, att återstående 10 % bestrids av statens järnvägar. Jag anser också järnvägens föreslagna andel av kostnaderna skälig med hänsyn bl a. till att den ökade trafiksäkerheten även är till nytta för järnvägen samt förordar, att bidrag må utgå med 90 % för de åtgärder, som kan komma att utföras av järnvägen. Däremot torde bidrag ej böra lämnas till intressenter i enskilda vägar såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt, bl. a. därför att man då kan allvarligt befara en splittring av verksamheten, som kan verka fördröjande på genomförandet av förbättringarna.

Jag finner i likhet med trafiksäkerhetsutredningen och järnvägsstyrelsen det ur redovisningssynpunkt lämpligt, att statsbidragen för denna nya verksamhet, som i viss mån får sägas vara av försökskaraktär, betalas från ett särskilt anslag. Anslaget bör avräknas mot automobilskattemedlen. Några säkra hållpunkter för beräkningen av medelsbehovet finns ej men kostnaderna för varje enskilt företag torde som regel komma att uppgå till relativt små belopp. Jag föreslår att anslaget för budgetåret 1955/56 uppföres med 250 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser för anslagets användning och verksamheten i fråga, som är erforderliga.»

Utskottet. Under förevarande punkt har Kungl. Maj:t äskat medel till ett nytt anslag, avsett att i enlighet med ett av 1953 års trafiksäkerhetsutredning framlagt förslag tagas i anspråk för utbetalning av statsbidrag till järnvägsföretag, i den mån företagen låta utföra vissa erforderliga trafiksäkerhetsfrämjande arbeten i anslutning till korsningar mellan järnväg och enskild väg, oberoende av om säkerhetsanordningar finnas där eller ej. De åtgärder som härmed avses äro i första hand vidtagande av sikt- förbättringar genom röjning av träd, buskar o. dyl., schaktning och sprängning samt borttagande eller flyttning av byggnader, upplag m. m. Bidrag anses böra kunna utgå även för åtgärder som syfta till att sätta enskild väg i tillfredsställande skick närmast själva järnvägs korsningen, t. ex. erforderlig vägomläggning, förbättring av vägens plan och profil samt förbättring av själva vägbanan. Underhållsarbeten skola ej vara bidragsberättigade. Bidrag må kunna utgå med 90 % av kostnaderna för de åtgärder av ovan angivet slag som utföras av vederbörande järnvägsföretag.

Vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 62 och 63) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 294 600 kronor.

Statens biltrafiknämnd har hemställt om en anslagshöjning med 52 300 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av biltrafiknämndens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 62).

Över nämndens framställning har utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 62 och 63).

Departementschefen förklarar sig icke beredd tillstyrka någon annan förändring rörande nämndens avlöningsanslag än uppräknig med ett belopp motsvarande den automatiska utgiftsökningen om i runt tal 5 400 kronor för löneklassuppflyttningar o. d.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	37 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	206 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 300
	Summa kr. 300 000

b) till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

32:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 63 och 64), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 41 500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

33:o) **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 64—66) föreslagit riksdagen att till Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 177 300 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 161 000 kronor.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt att anslaget höjes med 64 700 kronor för nästa budgetår.

Trafiksäkerhetsrådet erinrar om hurusom rådet i juni 1953 framlagt förslag till ändrad uppläggning av den officiella statistiken rörande vägtrafikolyckor, samt att förslaget varit föremål för remissbehandling, varvid ingen invändning i princip riktats mot detsamma.

Beträffande den närmare innebörden av rådets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 64 och 65).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 65 och 66).

Departementschefen erinrar inledningsvis om att i 1945 års trafik-säkerhetskommittés betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948:20) bl. a. framlades vissa förslag om reformering av den officiella statistiken rörande vägtrafikolyckor. I 1949 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, med förslag angående inrättande av statens trafiksäkerhetsråd förutsattes, att rådet skulle fullfölja det av kommittén framlagda förslaget. Detta har skett i och med att rådet i skrivelse den 29 juni 1953 föreslagit viss ändrad uppläggning av den officiella statistiken rörande vägtrafikolyckor.

Departementschefen anför vidare följande.

»Vägtrafikolyckornas ständigt ökande antal kräver, att ansträngningarna att söka förhindra att sådana olyckor inträffar intensifieras. Den av trafiksäkerhetsrådet föreslagna statistikuppläggnings synen giva vederbörande myndigheter och institutioner möjlighet att snabbt erhålla den aktuella information rörande dylika olyckor, som hittills saknats. Möjligheterna bör därigenom ökas för dem att utan tidsutdräkt vidtaga av olyckorna betingade åtgärder av olika slag. 1953 års trafiksäkerhetsutredning uttalade också i sitt i januari 1954 avgivna betänkande, att den tänkta statistikuppläggnings var ägnad att bättre än den nuvarande tjäna trafiksäkerheten.

Jag tillstyrker, att omläggningen kommer till stånd, samt föreslår, att detta sker fr. o. m. ingången av nästa budgetår. Det torde få ankomma

på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ärendet. I likhet med rådet anser jag, att de kostnader, som beräknas uppkomma för statistiska centralbyrån i anledning av dess befattning med denna snabbstatistik, bör bestridas från förevarande anslag. Medelsbehovet för ifrågasvarande ändamål beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 16 300 kr., varav 12 300 kr. utgör avlöningskostnader motsvarande halv lön till en kontorist i 13 lönegraden och lön till ett kontorsbiträde.

Då jag icke är beredd att tillstyrka trafiksäkerhetsrådets äskanden om anslagshöjning i övrigt, torde anslaget böra uppföras med (161 000 + 16 300) 177 300 kr.»

Utskottet. Då den av trafiksäkerhetsrådet föreslagna omläggningen av statistiken rörande vägtrafikolyckor synes ändamålsenlig, tillstyrker utskottet att förevarande anslag uppräknas med 16 300 kronor, avseende av nämnda omläggning föranledda kostnader. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 177 300 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

34:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 67 och 68), vilket innebär en med 50 000 kronor förhöjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 350 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

35:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 69—72) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra ytterligare 14 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 341 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 272 800 kronor.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har hemställt att anslaget höjes med 38 800 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 69 och 70).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 70).

Departementschefen har anfört följande.

»I enlighet med mitt ställningstagande under punkten 46 till institutets förslag om viss omorganisation av den meteorologiska tjänsten vid Norrköping—Kungsängens flygplats torde kostnaderna för två meteorolog-assistenttjänster i Cg 14 (17 832 kr.) böra överflyttas från anslaget Väderlekstjänst för luftfarten till förevarande avlöningsanslag.

Till arvode för tjänstgöring som extra föredragande i väderlekstjänst-ärenden vid institutet beräknar jag ett oförändrat belopp av 15 000 kr. att utgå från en särskild anslagspost till arvoden till sakkunniga under detta anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela närmare bestämmelser rörande beloppets användning.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör — sedan institutet under hand meddelat, att föreslagen ordinariesättning av ett av kontorsbiträdena visat sig ej erforderlig — tolv kontorsbiträden, avlönade från avlöningsanslaget, ordinariesättas. Dessutom föreslår jag, att två tjänster som e. o. kontorsbiträden, som nu avlönas från anslaget till Uppdragsverksamhet, göres ordinarie och i samband därmed överflyttas till avlöningsanslaget. Sistnämnda anslag bör som en följd därav ökas med ca 16 600 kr. medan motsvarande minskning göres under anslaget till Uppdragsverksamhet.

I fråga om de övriga framförda förslagen anser jag mig endast böra tillstyrka den automatiska uppräknings med ca 27 300 kr. till följd av löneklassuppflyttningar m. m.

Med hänsyn till vad som föreslagits i propositionen den 10 december 1954 angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m. torde anslaget böra uppräknas med 6 500 kr.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 272 800 + 17 832 + 16 600 + 27 300 + 6 500) i runt tal 2 341 000 kr.

Anslaget bör, med beaktande av de beslutade grundlöneförändringarna, fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

I personalförteckningen bör uppföras ytterligare 14 kontorsbiträden i Ca 8.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer sålunda,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut öka antalet kontorsbiträden i Ca 8 från 12 till 26;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	667 000
2. Arvoden till sakkunniga	15 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 347 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	312 000
	Summa kr. 2 341 000

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 341 000 kronor.

36:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 72), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 10 200 kronor.

37:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 73 och 74), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 28 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 174 900 kronor.

38:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 74 och 75) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 631 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 616 500 kronor.

Institutet har hemställt om en höjning av anslaget med 25 800 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen framhåller att av ställningstagandet rörande flygplatsen vid Sundsvall under anslaget till Väderlektjänst för luftfarten följer, att anslaget till Observatörer bör uppräknas med 10 080 kronor för inrättande av en timobservationsstation i nämnda stad. För ökade arvoden till observatörer vid vattenståndsstationer tillstyrkes en uppräknings med 20 % eller 4 400 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (616 500 + 10 080 + 4 400) i runt tal 631 000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 631 000 kronor.

39:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 75 och 76) föreslagit riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 674 400 kronor.

Institutet har hemställt om en anslagsminskning med 53 500 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen framhåller att av ställningstagandet under punkten 46 till institutets förslag om genomförande av viss utsändning av kartor medelst bildtelegrafi (telefax) följer, att institutets framställning om 14 500 kronor för abonnemang av radiosändare för ifrågavarande ändamål tillstyrkes. I samband därmed kan i enlighet med institutets förslag ett belopp om 3 000 kronor för försök med bildtelegrafering utgå. Med hänsyn till belastningen uppföres anslaget med 600 000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

40:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 76 och 77), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 72 400 kronor.

41:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 77 och 78) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 686 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 700 000 kronor.

Institutet har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 4 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 77).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 77).

Departementschefen finner sig icke kunna tillstyrka förslaget om särskild ersättning till tjänstemän, som bestrider beredskapstjänst för vattenkraftskontroll.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången föreslås två från detta anslag avlönade kontorsbiträden överföras på ordinarie stat. I enlighet med vad statskontoret anfört förordas, att ifrågasatt tjänster överföres till personalförteckningen för institutets avlöningsanslag. I samband därmed föreslås här förevarande anslag minskas med 16 600 kronor. För löneklassförändringar räknas en ökning om 3 000 kronor.

Anslaget skulle alltså uppföras med (700 000 — 16 600 + 3 000) i runt tal 686 000 kronor.

Institutets förslag i samband med ifrågasatt upprustning av den hydrologiska byrån anser sig departementschefen ej kunna biträda.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 686 000 kronor.

42:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 78—85) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 005 500 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 933 400 kronor.

Institutet har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 147 300 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 78—81).

Över framställningen har utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *luftfartsstyrelsen* (s. 81—83).

Departementschefen har anfört följande.

»Med hänsyn till de ändrade förutsättningarna för meteorologtjänsten vid flygplatsen i Norrköping synes en ändring av organisationen där böra företagas. Då avsikten är att, så snart möjlighet härtill yppas, upprätta en främst för den allmänna väderlekstjänsten erforderlig timobservationsstation i Norrköping, torde de båda av institutet föreslagna meteorologassistenttjänsterna i Ce 14, vilkas innehavare tills vidare skulle ombesörja observationstjänsten, icke göras extra ordinarie utan allenast extra. Enär jag i övrigt ej har något att erinra mot institutets förslag i hithörande delar, torde en meteorologassistenttjänst i Ce 16 böra indragas samt två sådana tjänster ersättas med två i Cg 14 och kostnaderna härför tills vidare bestridas av institutets avlöningsanslag. Vid bifall härtill skulle förevarande anslag minskas med 28 900 kr.

Beträffande flygplatsen vid Sundsvall gäller även där, att flygtrafiken väsentligt inskränkts så att en meteorologassistenttjänst i Ce 16 kan indragas. För att tillgodose den allmänna väderlekstjänstens behov av observationsmaterial från denna del av landet torde då i stället enligt institutets framställning en timobservationsstation böra inrättas i staden. Kostnaden härför, ca 12 800 kr., överstiger beräknad besparing genom personalindragningen med ungefär 2 700 kr. Jag har emellertid under hand inhämtat, att, om timobservationsstationen inrättas, en observationsstation vid Bergforsen kan indragas. Besparingen härigenom uppskattas till så stort belopp, att den erforderliga ökningen av anslaget till Observatörer kan begränsas till samma summa, varmed förevarande anslag bör nedräknas, eller ca 10 100 kr.

Institutet, som under ett par år disponerat ett årligt belopp av 3 000 kr. för vissa försök med bildöverföring av väderlekskartor (telex), har hemställt om medel för att praktiskt pröva denna metod i reguljär drift med mottagningsanordningar vid Bromma, Torslanda och Bulltofta flygplatser. Institutet redovisar visserligen en viss personalbesparing men häremot står såsom statskontoret framhåller en något större årlig kostnadsökning jämte en icke oväsentlig engångsutgift för anskaffning av viss apparaturrustning m. m. I likhet med luftfartsstyrelsen anser jag dock, att man bör ha grundad anledning att utgå ifrån att denna metod med telex, som redan används på flera håll utomlands, på längre sikt skall ge möjligheter

till rationalisering av väderlekstjänsten och till större ekonomiska fördelar, än som man f. n. utan praktisk erfarenhet vågar ställa i utsikt. Jag har därför ingenting att erinra mot att medel nu anvisas till ifrågasvarande ändamål. Bildöverföringen torde dock utan att provverksamheten äventyras kunna begränsas till att avse två flygplatser. Jag förutsätter, att verksamheten bedrivs i intimt samråd med den militära flygväderlekstjänsten, vilken enligt vad jag erfarit lär ha för avsikt att inom kort själv införa motsvarande system, samt att alla möjligheter till besparingar i organisationerna tillvaratages vid utnyttjandet av detta nya tekniska hjälpmedel. I enlighet med institutets förslag bör ett biträde i reglerad befordringsgång vid Bromma och en meteorologassistenttjänst i lönegrad 16 vid Bulltofta indragas och förevarande anslag minskas med ca 17 200 kr. Till frågan om medel till anskaffning av material etc. samt till löpande utgifter återkommer jag i samband med ställningstagandet till anslagets omkostnader.

Enär ovisshet ännu råder om när flygplatsen vid Halmsjön kan komma att tagas i bruk, upptager jag ej nu några medel för en begärd meteorolog-assistent därstädes. När tidpunkten för flygplatsens utnyttjande närmare kan fastställas torde Kungl. Maj:t, därest så visar sig erforderligt, få genom medgivande att överskrida icke-ordinarieposten ställa medel till förfo-gande för genomförande av erforderlig meteorologisk verksamhet i anled-ning av den då förutsebara trafiken.

Med anledning av institutets förslag om personalförstärkning med två meteorologer i reglerad befordringsgång vid Bulltofta flygplats har stats-kontoret frambållit, att möjligheterna att få till stånd ett meteorologiskt samarbete mellan väderlekstjänsterna i Kastrup och Bulltofta bör under-sökas. Jag vill erinra om att denna fråga nyligen undersökts av luftfarts-verket efter initiativ från statens sakrevision, men att projektet enligt vad som framgår av revisionens yttrande under detta anslag i 1953 års stats-verksproposition ej kunde realiserats. För den föreslagna personalförstärk-ningen beräknar jag ett belopp av 27 200 kr.

Förslaget till ordinariesättning av vissa tjänster anser jag mig ej böra tillstyrka.

Med hänsyn till vad som föreslagits i propositionen den 10 december 1954 angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m. torde anslaget böra uppräknas med 4 000 kr. För automatiska utgiftsök-ningar beräknar jag i enlighet med institutets förslag i runt tal 6 200 kr.

Vad därefter angår omkostnaderna är jag ej heller denna gång beredd att bifalla yrkandet om anskaffning av en molnhöjdsjäkmätare. Institutets be-räkning av medelsbehovet i anledning av införande av telefax godtagger jag med den minskning av behovet, som sammanhänger med att jag endast tillstyrker bildöverföring till två i stället för till föreslagna tre flygplatser. I enlighet härmed torde posten till reseersättningar böra uppräknas med 600 kr. samt såsom löpande utgifter för material m. m. upptagas ett belopp

av 11 300 kr. Till engångskostnader för anskaffning av erforderlig bildöverföringsapparat torde böra avses 79 000 kr.

I enlighet härmed skulle anslaget uppföras med (933 400 — 28 900 — 10 100 — 17 200 + 27 200 + 4 000 + 6 200 + 600 + 11 300 + 79 000) 1 005 500 kr.»

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	34 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	738 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	102 500
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	129 900
	<hr/>
	Summa kr. 1 005 500

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 005 500 kronor.

43:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 85 och 86) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 563 400 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett belopp av 561 800 kronor.

Institutet har hemställt om en anslagshöjning med 131 300 kronor för nästa budgetår.

Institutet ifrågasätter, om icke tiden kan anses mogen att helt överföra kostnaderna för de aerologiska stationerna till institutets avlönings- resp. omkostnads- och underhållsanslag, varefter ej längre såsom hittills debitering å luftfartsfonden med en tredjedel av kostnaderna skulle göras.

Över framställningen har utlåtanden avgivits av *luftfartsstyrelsen* och *statskontoret* (s. 86).

Departementschefen anser sig icke kunna förorda de förslag, som sammanhänger med en utvidgning av den för radiovindmätningar avsedda organisationen. Ej heller föreslås någon ändring i fråga om den andel av institutets kostnader, som debiteras luftfartsfonden.

Med hänsyn till vad som föreslagits i propositionen den 10 december 1954 angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m. uppräknas vidare anslaget med 700 kronor.

Med godkännande av institutets beräkning av de automatiska kostnadsökningarna för löneklassuppflyttningar uppföres anslaget för nästa budgetår med (561 800 + 700 + 864) i runt tal 563 400 kronor.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 563 400 kronor.

44:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, s. 87 och 88) föreslagit riksdagen att till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 680 500 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett belopp av 687 500 kronor.

Institutet har hemställt att anslaget sänkes med 7 000 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 87 och 88).

Departementschefen erinrar om att sedan U. S. A. uppsagt tidigare gällande internationella överenskommelse beträffande väderleksstationerna i Nordatlanten, har sedermera en ny sådan träffats med giltighet från ingången av juli 1954. Överenskommelsen har för Sveriges del godkänts av Kungl. Maj:t den 27 mars 1954. Enligt institutets beräkningar, vilka grundats på ett mellan de svenska och norska kommittéerna för driften av väderleksstationerna i Nordatlanten upprättat, Kungl. Maj:ts prövning underställt förslag till avtal i anledning av förenämnda överenskommelse, skulle Sveriges bidrag till ifrågavarande stationer under nästa budgetår uppgå till 523 000 kronor eller 7 000 kronor mindre än vad som av innevarande budgetårs anslag avsetts för motsvarande ändamål. Departementschefen säger sig ej ha något att erinra mot institutets beräkning av denna del av anslagsbehovet. Även i övrigt biträdades institutets förslag. Anslaget uppföres därför med (523 000 + 157 500) 680 500 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 680 500 kronor.

Byggnadsväsendet

45:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 89—95) föreslagit riksdagen att dels i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 724 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 595 300 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt att anslaget för nästa budgetår höjes med 364 800 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 89—92).

Över framställningen har utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 92—94).

Departementschefen har anfört följande.

»Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i bilaga 2 till innevarande års statsverksproposition bör en maskinisttjänst i Ca 13 utbytas mot en motsvarande tjänst i Ca 15 samt en befattning som eldare i Ce 10 ersättas av en reparatörstjänst i Ce 12. Merkostnaden härför beräknar jag till ca 1 500 kr.

Byggnadsstyrelsen synes mig ha förebragt övertygande skäl för behovet av en förstärkning av utredningsbyrån för att möjliggöra en noggrannare teknisk och ekonomisk genomarbetning av de byggnadsprojekt, som avses skola underställas statsmakternas prövning. Jag förordar därför att anslaget ökas med 22 000 kr. för anställande av en extra byrådirektör i 31 lönegraden. Tjänsten torde med hänsyn till arbetsuppgifternas art böra avses för en person med ingenjörsutbildning.

Styrelsens hemställan om ökad arbetskraft för intensifiering av den av styrelsen utövade bränslekontrollen inom bl. a. den civila statsförvaltningen föranleder mig att föreslå en anslagshöjning med 13 200 kr. för inrättande å värmetekniska avdelningen av en underinspektörstjänst i Cg 21.

Av de långtgående önskemålen om förstärkning av styrelsens organisation för handläggning av stadsplanefrågor, som styrelsen — huvudsakligen i överensstämmelse med innehållet i förra årets petita — ånyo framfört, anser jag mig endast kunna tillstyrka, att ytterligare 25 000 kr. ställes till styrelsens förfogande för anställande av tillfällig personal och för anlåtande av utomstående expertis å stadsplanebyrån.

Byggnadsstyrelsens övriga förslag om lönerogleringar och personalökningar finner jag mig icke kunna förorda.

I enlighet med styrelsens förslag bör tolv biträden beredas ordinarie anställning i Ca 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. I samband därmed erfordras en ökning av avlöningsanslaget med 41 400 kr., motsvarande lönekostnaderna för fem biträden, som nu avlönas från byggnadsanslag.

Slutligen erfordras en anslagsökning med sammanlagt 25 700 kr. för löneklassuppflyttningar m. m.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 595 300 + 1 500 + 22 000 + 13 200 + 25 000 + 41 400 + 25 700) i runt tal 2 724 000 kr. Anslaget bör, med beaktande av de beslutade grundlöneändringarna, fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

I styrelsens personalförteckning bör en maskinisttjänst i Ca 13 utgå och i stället en motsvarande tjänst i Ca 15 tillkomma. Vidare bör ytterligare 12 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 uppföras på förteckningen.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehävt två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Birger Andersson m. fl.* (I: 283) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson i Brämhuft m. fl.* (II: 417), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte öka byggnadsstyrelsens avlöningsanslag med 30 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 417.

Utskottet. Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag innebär en uppräknig av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag med inalles 128 700 kronor, varav 1 500 kronor avse merkostnader för uppflyttning av en maskinisttjänst i Ca 13 till Ca 15 samt omändring av en befattning som eldare i Ce 10 till en reparatörstjänst i Ce 12, varom chefen för civildepartementet i annat sammanhang gjort hemställan. Anslagsförstärkningen i övrigt fördelar sig med sammanlagt 60 200 kronor på kostnader för nyanställning av viss personal, med 41 400 kronor på kostnader föranledda av den reglerade befordringsgången och med 25 700 kronor på kostnader för löneklassuppflyttningar m. m. Förslaget innefattar som en följd härav jämväl vissa förändringar i styrelsens personalförteckning.

Utskottet, som i sitt av riksdagen redan godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt den förenämnda lönegradsplaceringen av vissa tjänster, har intet att erinra mot att de i förevarande sammanhang redovisade utgiftsändamålen tillgodoses genom erforderlig uppräknig av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag. Beträffande det i motionerna I: 283 och II: 417 framställda förslaget

om en ytterligare anslagsförstärkning med 30 000 kronor, att disponeras av det till styrelsen knutna rådet för översiktlig planläggning, finner utskottet goda skäl vara förebragta för att finansiella möjligheter nu skapas för en intensifiering av rådets verksamhet. Utskottet anser dock att medelsökningen för ifrågavarande ändamål bör begränsas till 20 000 kronor.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 283 och II: 417, såvitt nu är i fråga,

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1955 angivna ändringar;
- b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 158 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	925 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	305 900
	Säger kr. 2 391 000

Statens bränslekontrollerande verksamhet

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	179 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 800
	Säger kr. 207 000

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	49 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	78 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 300
	Säger kr. 146 000
	Summa kr. 2 744 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 744 000 kronor.

46:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 96 och 97) föreslagit riksdagen att till Byggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 302 800 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett belopp av 271 300 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning med 80 500 kronor för nästa budgetår.

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 96 och 97).

Departementschefen finner beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet en ökning med 500 kronor av posten till reseersättningar till fyllest med hänsyn till tillstyrkta personalförstärkningar. För genomförandet av omläggningen av kulturhistoriska byråns ritningsarkiv anses enligt tidigare medelsberäkning expensposten böra uppräknas med ytterligare 20 000 kronor. Till övriga expenser beräknas en medelsökning med 5 000 kronor, varav 2 000 kronor till engångskostnader. Byggnadsstyrelsens på nytt gjorda medelsäskande för viss kursverksamhet har departementschefen däremot icke kunnat tillstyrka.

Under statens bränslekontrollerande verksamhet uppräknas för löpande utgifter posten till reseersättningar med 4 000 kronor samt delposten till övriga expenser med 2 000 kronor.

Anslaget upptages i enlighet härmed för nästa budgetår med (271 300 + 500 + 20 000 + 5 000 + 4 000 + 2 000) 302 800 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Birger Andersson m. fl.* (I: 283) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Brämhult *m. fl.* (II: 417), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte öka byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag med 20 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 417.

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förevarande anslagsberäkning har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka det i motionerna I: 283 och II: 417 framlagda förslaget om anvisande av ett särskilt belopp av 20 000 kronor, avsett att tagas i anspråk för viss kursverksamhet m. m. på planväsendets område. Med hänsyn till bristen på stadsplanetekniker och då det synes angeläget att sådana personaldispositioner vidtagas, att den högskoleutbildade arbetskraften icke sysselsättes med enklare rutinärenden, förutsätter emellertid utskottet att Kungl. Maj:t ägnar berörda utbildningsfråga ökad uppmärksamhet.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 283 och II: 417, såvitt nu är i fråga, till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 302 800 kronor.

47:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 97—99) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 593 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 367 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt om anslagshöjning för nästa budgetår med 216 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 97 och 98).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 98).

Departementschefen erinrar om att extra ordinarie assistenttjänster i 27 eller 29 lönegraderna f. n. finns å samtliga länsarkitektkontor utom de i Blekinge och Västmanlands län. På ett vart av sistnämnda båda kontor har emellertid med hjälp av medel från anslagsposten till avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. inrättats en tjänst i Cg 27 för motsvarande arbetsuppgifter. Enligt vad som under hand inhämtats har svårigheter förelegat att erhålla och behålla kvalificerade tjänstemän på dessa befattningar. Med hänsyn härtill och till den ökning av arbetsuppgifterna, som inträtt på dessa kontor, föreslås, att ifrågavarande båda extra tjänster omändras till extra ordinarie i Ce 27.

Av styrelsens förslag i övrigt tillstyrkes endast en uppräkningsanslag med i runt tal 86 000 kronor till följd av automatiska löneklassförändringar o. d. samt ordinariesättning av ett kontorsbiträde enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.

Anslagsposten till rörligt tillägg, som tidigare har varit uppförd med för lågt belopp, anses böra tillföras ytterligare medel genom *dels* viss omfördelning mellan posterna i avlöningsstaten, *dels ock* en uppräkningsanslag med 140 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (3 367 000 + 86 000 + 140 000) 3 593 000 kronor.

I personalförteckningen uppföres ytterligare förutom förenämnda 2 assistenter i Ce 27 1 kontorsbiträde i Ca 8.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för

länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 2 assistenter i Ce 27 och 1 kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 460 000
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	945 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	456 000
	Summa kr. 3 593 000

c) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 593 000 kronor.

48:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 99 och 100) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

49:o) **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 100), innebärande oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

50:o) **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.** Kungl. Maj:t har (punkt 54, s. 101 och 102) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg en reservation av 365 300 kronor å tidigare anvisade medel.

Byggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1954) har anfört att den, med hänsyn till storleken av förefintlig reservation å anslaget, icke anser några ytterligare medel erforderliga för nästa budgetår.

Örebro läns landstings förvaltningsutskott (skr. ²/₃ 1953) har hemställt om högsta möjliga statsbidrag till bestridande av utgifterna för landstingets regionplanekontor.

Departementschefen, som anser att anslaget enligt byggnadsstyrelsens förslag bör uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor, anför vidare följande.

»Anslaget är i enlighet med de riktlinjer, som angivits i proposition nr 245/1947, avsett till bidrag till — förutom generalplaner — sådana regionplaner, som upprättas efter förordnande av Kungl. Maj:t. Inom Örebro län har landstinget år 1950 på försök inrättat ett arkitektkontor med uppgift bl. a. att utföra viss översiktlig planläggning av regionplanemässig natur. Huruvida den utformning regionplaneinstitutet fått i byggnadslagstiftningen är den ur praktiska synpunkter lämpligaste, torde väl icke kunna bedömas endast på grundval av hittills gjorda erfarenheter. Såsom byggnadsstyrelsen framhållit, borde det därför vara av värde att kunna pröva även andra former för regionplanering. Med hänsyn härtill och till de gynnsamma erfarenheterna av denna av landstinget i nya former bedrivna verksamhet på ifrågavarande område synes mig skäl föreligga, att ett statsbidrag må kunna utgå till Örebro läns landsting för dess kostnader i anledning av denna försöksverksamhet. En sådan bidragstilldelning bör ej vara prejudicerande. Jag avser att, om riksdagen icke har något att erinra däremot, låta engångsbidraget till landstinget utbetalas från förevarande anslag.»

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts förslag att från förevarande anslag må utbetalas visst bidrag till Örebro läns landsting har utskottet intet att erinra. Då utskottet vidare delar departementschefens uppfattning, att med hänsyn till storleken av förefintlig reservation anslaget alltjämt bör upptagas med ett allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

51:o) **Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 102 och 103), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 250 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

52:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 103 och 104), som innebär oförändrad anslagsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Tekniska institut

53:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 57, s. 105—107) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredraganden förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 644 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 638 300 kronor.

Direktionen för statens väginstitut har hemställt om en höjning av anslaget med 49 000 kronor för nästa budgetår. Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 105 och 106).

Över direktionens framställning har yttrande avgivits av *statens lönenämnd* (s. 106).

Föredraganden förklarar sig beträffande de av institutets direktion framförda yrkandena endast beredd att tillstyrka en uppräkningsmedel i runt tal 6 300 kronor motsvarande den automatiska utgiftsstegringen för löneklassförändringar m. m.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (638 300 + 6 300) 644 600 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	184 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	284 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	75 000
	<hr/>
	Säger kr. 543 100

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	295 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 500
	<hr/>
	Säger kr. 340 000

Säger för avlöningar kr. 883 100

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	134 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
Säger för omkostnader kr.	234 000
	<hr/>
Summa kr.	1 117 100

Särskilda uppbördsmedel

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	470 500
	<hr/>
Säger kr.	472 500
	<hr/>
Nettoutgift kr.	644 600

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 644 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

54:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 107), som innebär en på grund av automatiska utgiftsstegringar med 3 100 kronor förhöjd anslagsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	76 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	282 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
	<hr/>
Summa kr.	712 100

b) till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 712 100 kronor.

55:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 108), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkost-*

nader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

56:o) **Statens geotekniska institut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 108 och 109) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Statens elektriska inspektion m. m.

57:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 110 och 111) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56, dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 267 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett belopp av 264 000 kronor.

Kommerskollegium har hemställt att för nästa budgetår anslaget höjes med 77 900 kronor.

Över framställningen har utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 110).

Departementschefen erinrar om att elkraftutredningen i sitt nyligen avgivna huvudbetänkande (SOU 1954:12) framlagt förslag rörande bl. a. elektriska inspektionens arbetsuppgifter och organisation. Betänkandet är nu föremål för remissbehandling, varför ställning ännu ej kunnat tagas till däri väckta förslag. Departementschefen förklarar sig med hänsyn därtill ej beredd att tillstyrka av kommerskollegium gjorda yrkanden om personalförstärkningar och tjänsteförändringar. En anslagshöjning med 3 000 kronor motsvarande automatiska utgiftsstegringar tillstyrkes dock, i enlighet varmed anslaget uppföres med 267 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	180 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	53 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000

Summa kr. 267 000

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 267 000 kronor.

58:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 111 och 112), som innebär en med 4 000 kronor höjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 25 300 kronor.

59:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 112), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

Djurgårdsnämnden

60:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 113), som innebär anslagsökning med 2 100 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	105 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 400
	Summa kr. 132 300

b) till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 132 300 kronor.

61:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 113 och 114) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

Diverse

62:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 115) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

63:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 115) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 902 000 kronor.

64:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 115 och 116), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

65:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 69, s. 116—118) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 34 000 000 kronor.

I skrivelse den 29 oktober 1954 har *generalpoststyrelsen* erinrat om hurusom Kungl. Maj:t *dels* i november 1953 uppdragit åt styrelsen att beträffande samtliga tjänstebrevsberättigade verkställa sådan undersökning, varom förmåles i 2 § andra stycket tjänstebrevsförordningen den 8 juni 1945 (nr 329), *dels* medgivit, att de allmänna sjukkassorna, vilka skall träda i verksamhet den 1 januari 1955, må komma i åtnjutande av tjänstebrevsrätt, *dels ock* beslutat, att tjänstebrevsrätt skall för tiden den 1 juli—31 december 1954 tillkomma även de erkända sjukkassor, som antagits till allmänna sjukkassor, beträffande försändelser i ärenden rörande den allmänna sjukförsäkringen.

Styrelsen har vidare framhållit att den avser att så snart ske kan till Kungl. Maj:t inkomma med eventuellt erforderliga förslag till ändringar

av det nuvarande tjänstbrevssystemet. Hänsyn kommer därvid att tagas icke blott till erfarenheterna från den nu pågående tjänstbrevsundersökningen utan även till de problem på detta område, som berörts i § 15 av 1953 års riksdagsrevisorerers berättelse samt i de vid 1954 års riksdag väckta likalydande motionerna I: 222 och II: 483 om avskaffande av tjänstbrevsrätten.

Beträffande den av styrelsen gjorda uppskattningen av ersättningsbehovet för nästa budgetår torde få hänvisas till propositionen (s. 116 och 117).

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 117 och 118).

Departementschefen, som förklarar sig ej ha något att erinra mot styrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår, föreslår att i avvaktan på ett slutligt avgörande av ersättningsfrågan anslaget upptages till 33 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Weiland* och *Johan Persson* (I: 136) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nyberg* och *Königson* (II: 363), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att tjänstbrevsrätten skall borttagas från den tidpunkt som efter närmare undersökning kan anses lämplig.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen I: 136.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av förevarande anslag anser sig utskottet kunna biträda.

Vad beträffar det i motionerna I: 136 och II: 363 framförda förslaget om avskaffande av tjänstbrevsrätten vill utskottet erinra om att motioner med samma yrkande väcktes jämväl vid fjolårets riksdag. Utskottet, som behandlade dessa motioner samtidigt med vissa av riksdagens revisorer gjorda iakttagelser angående tjänstbrevsrätten, förordade emellertid i sitt av riksdagen sedermera godkända utlåtande nr 104 (p. 15), att motionerna — med hänsyn till att generalpoststyrelsen just påbörjat en särskild undersökning i ämnet — icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Såsom framgår av årets statsverksproposition, har styrelsen förklarat sig ha för avsikt att snarast möjligt till Kungl. Maj:t inkomma med eventuellt erforderliga förslag till ändringar av det nuvarande tjänstbrevssystemet. Hänsyn kommer därvid enligt vad styrelsen även framhållit att tagas icke blott till erfarenheterna från den ovannämnda undersökningen utan även till de problem på detta område som berörts av riksdagens revisorer samt i de vid 1954 års riksdag väckta motionerna. Vid

sådant förhållande kan utskottet icke finna att riksdagen skulle ha anledning att nu upptaga detta spörsmål till prövning, varför utskottet avstyrker bifall till motionerna.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kronor;

II. att motionerna I: 136 och II: 363 icke må bifallas av riksdagen.

66:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 118), innebärande oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

67:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 119), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

68:o) **Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 119 och 120) föreslagit riksdagen att till Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats 130 000 kronor.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (skr. 30/8 1954) har — under hänvisning till en skrivelse den 19 augusti 1954 från statens geotekniska institut och Sveriges geologiska undersökning — hemställt att för fortsatta geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. måtte för budgetåret 1955/56 anvisas 185 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 119 och 120).

Departementschefen erinrar om att enligt i föregående års statsverksproposition företedd, av vederbörande myndigheter gjord beräkning den under innevarande budgetår igångsatta preliminära geotekniska undersökningen av Götaälvdalen skulle draga en kostnad av 150 000 kronor under

budgetåret 1955/56. Myndigheterna anmäler nu en kostnadsstegring om 35 000 kronor. Det anses emellertid vara möjligt att utan alltför allvarliga olägenheter uppskjuta vissa laboratorieundersökningar ett år samt begränsa vissa fältarbeten så att det arbetsprogram i övrigt, vartill medel äskas för budgetåret 1955/56, kan genomföras inom ramen för det ursprungligen beräknade beloppet om 150 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Kronstrand* (I: 335) och den andra inom andra kammaren av herrar *Antby* och *Sjölin* (II: 254), i vilka hemställts, att riksdagen må till förenämnda ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 254.

Utskottet. I överensstämmelse med en i fjolårets statsverksproposition företedd beräkning har Kungl. Maj:t till förevarande ändamål för nästa budgetår äskat ett anslag av 150 000 kronor. I de båda likalydande motionerna I: 335 och II: 254 har hemställts, att anslaget enligt vederbörande myndigheters omräknade kostnadskalkyl anvisas med 185 000 kronor. Då emellertid departementschefen framhållit, att det torde vara möjligt att utan alltför allvarliga olägenheter uppskjuta vissa laboratorieundersökningar samt begränsa vissa fältarbeten så, att det arbetsprogram i övrigt vartill medel äskas för budgetåret 1955/56 kan genomföras inom ramen för det ursprungligen beräknade beloppet om 150 000 kronor, anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 335 och II: 254, till *Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

69:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 120 och 121), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

70:o) **Extra utgifter.** Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 121) föreslagit riksdagen att till Extra utgifter för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 50 000 kronor.

Departementschefen framhåller att belastningen på förevarande anslag väntas komma att avsevärt stegras under de närmast följande budgetåren, beroende främst på en betydande ökning av utgifterna för medaljer till framför allt väg- och vattenbyggnadsverkets anställda. Emellertid anses skäl tala för att kostnaderna för medaljer till sådana kategorier anställda vid väg- och vattenbyggnadsverket, för vilka omkostnaderna brukar bestridas från verkets olika sakanslag, i fortsättningen betalas från motsvarande sakanslag. Departementschefen föreslår därför en sådan anordning i vad avser de kostnader som enligt hittills tillämpad praxis beräknas komma att betalas fr. o. m. budgetåret 1955/56. Under denna förutsättning anses anslaget kunna upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Uppskjutna frågor

71:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 3 (Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar);

punkten 4 (Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader);

punkten 5 (Vägförvaltningarna: Avlöningar); samt

punkten 6 (Vägförvaltningarna: Omkostnader);

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 19 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit
från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Leander, Pålsson, Hesselbom, Sundelin, Gustaf Andersson, Einar Persson, Alfred Nilsson, Thun, Erik Svedberg, Nils Theodor Larsson och Svärd; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doversorp, Bergström, Andersson i Malmö, Eriksson i Sandby, Svensson i Ljungskile, Åkerström, Hoppe, Staxäng, Johansson i Mysinge, Petterson i Degerfors, Widén, Onsjö, Löfroth, Andreasson och fröken Ager;

dock att herr Rikard Svensson deltagit i stället för herr Iwar Andersson vid behandlingen av punkterna 21:o)—71:o).

Reservationer

1) vid *punkten 5* (Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m. m.)

a) av herrar *Ohlon, Sundelin, Alfred Nilsson, Svärd, Skoglund* i Doversorp, *Svensson* i Ljungskile, *Staxäng, Widén, Löfroth* och fröken *Ager*, vilka ansett att

dels det avsnitt av utskottets yttrande, som å s. 9 börjar med »Enligt utskottets» och å s. 11 slutar med »avsedda verksamheten», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet kan för sin del helt ansluta sig till den i motionerna I: 281 och II: 352 framförda uppfattningen, att den av Kungl. Maj:t förutsatta medelsförbrukningsramen för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten bör redovisas i samband med vederbörande anslagsäskanden. Så sker som bekant redan nu i fråga om investeringarna i kommunikationsverkens kapitalfonder. Häremot kan måhända invändas, att den investeringsplan för kommunikationsverken som numera årligen framlägges i statsverkspropositionen avser budgetårsvis reglerade utgifter, medan väg- och brobyggnadsverksamheten anknyter till kalenderår. Tidsskillnaden mellan respektive investeringsperioders början uppgår emellertid till allena ett halvt år, varför berörda omständighet knappast kan tillmätas någon större praktisk betydelse. Att märka är vidare att redan själva anslagsäskandet som sådant — om det alls skall ha någon förnuftig mening — måste innefatta en ganska bestämd framtidsbedömning av den med vederbörande anslag förbundna verksamhetens omfång. Övergången till kalenderårsberäkning i förevarande fall har ju för övrigt motiverats med att vägbyggandet därigenom skulle kunna bättre planläggas och bedrivas. Om emellertid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke i god tid erhåller besked om i vilken utsträckning styrelsen får utnyttja av riksdagen anvisade medel, komma uppenbarligen de fördelar man genom denna övergång velat vinna att gå förlorade. Utskottet, som finner det i hög grad otillfredsställande att Kungl. Maj:t först den 25 februari 1955 fattat beslut om vägväsendets investeringsram för kalenderåret 1955, anser sig med hänsyn till nu anförda omständigheter böra tillstyrka bifall till motionärernas förevarande förslag.

I anslutning härtill önskar utskottet framhålla angelägenheten av att det tidigare omnämnda femårsprogrammet för vägväsendets investeringar verkligen genomföres. Erinras må att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen betecknat detta program såsom innefattande den *minsta* väginvesteringsvolym som kan ifrågakomma för att betingelser skola skapas för ekonomiskt gynnsamma landsvägstransporter, samtidigt som styrelsen starkt understrukit att man ingalunda därigenom kommer att till år 1960 nå den vägstandard som skäligen kunde krävas. Mot bakgrunden härav framstår Kungl. Maj:ts nyssberörda beslut, vilket i jämförelse med den vid fjolårets riksdag förutsatta medelsförbrukningen innebär en begränsning av väginvesteringarna under innevarande kalenderår med 70 milj. kronor, såsom betänkligt. Skulle Kungl. Maj:t därjämte — något som med anledning av föredragandens uttalanden är att befara — ha för avsikt att även i fråga om nästa kalenderår frångå nu avsedda femårsplan, bleve läget ytterst bekymmersamt, då det knappast är möjligt att under periodens senare hälft utöka vägbyggnadsverksamheten så mycket som skulle erfordras för att uppväga investeringsbegränsningen under periodens förra hälft. Grunden för det beslut fjolårets riksdag fattade i automobilskattefrågan komme därmed att raseras. Utskottet finner därför lämpligt att riksdagen, på sätt jämväl förordats i motionerna I: 281 och II: 352, uttalar sig för att den i propositionen 1954:112 redovisade femårsplanen för vägväsendets upprustning fullföljes. I enlighet härmed kommer utskottet vidare att under punkten 7 tillstyrka det i nyssnämnda motioner liksom i motionerna I: 150 och II: 185 framförda yrkandet, att en ram av inalles 355 milj. kronor fastställs för väginvesteringarna under kalenderåret 1956.

Vad därefter angår den i förberörda fyra motioner upptagna frågan om sättet för beräkning av anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten vill utskottet framhålla att med nu tillämpade system, vilket avser att anknyta medelsanvisningen till vägstadgans bestämmelser om flerårsplaner och därigenom underlätta verksamhetens planläggning och bedrivande, även bestämda olägenheter äro förbundna. Dessa olägenheter komma till uttryck däri, att vid budgetårsskiftena successivt växande reservationsmedelsbehållningar uppstå på anslagen, vilket innebär en motsvarande förskottsuttagning av skattemedel. Hinder torde dock icke möta att anvisa nu ifrågavarande anslag med de belopp som erfordras för att täcka utgifterna allenast för tiden fram till vederbörande budgetårs utgång, under förutsättning nämligen att kalenderårsvis beräknade investeringsramar samtidigt fastställas för de med anslagen avsedda ändamålen. Genom en sådan anordning kan, utan att fördenskull ovan påtalade olägenheter behöva uppstå, verksamheten rationellt anpassas efter det faktiska arbetsåret, vilket ju i förevarande fall är det väsentliga. Då enligt hittillsvarande erfarenhet utgifterna pläga fördela sig med 40 % på kalenderårets

förra hälft och med 60 % på kalenderårets senare hälft och då motionärernas förslag, vilket tar sikte på medelsbehovet under förra hälften av kalenderåret 1956, avser en reducering av den av Kungl. Maj:t äskade anslagssumman med endast 50 %, synes ej heller rimligen kunna befaras att icke de av motionärerna förordade anslagsbeloppen skulle förslå för att täcka faktiskt förekommande utgifter. Den anslagskoncentration som skett på detta område är vidare en garanti för att tillfälliga utgiftsförskjutningar mellan arbetsårets båda hälfter icke bli lika tydligt markerade som förr utan i hög grad komma att sinsemellan utjämnas inom den totala anslagsramen. Med hänsyn till nu anförda omständigheter anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, såvitt de åsyfta återgång till budgetårsberäkning av anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under bibehållande av den med anslagen avsedda verksamhetens arbetstekniska anknytning till kalenderår. Enligt utskottets mening föreligger i dagens läge så mycket större skäl att anpassa anslagsbeloppen efter det faktiska medelsbehovet som reservationsmedelsbehållningarna på grund av den av Kungl. Maj:t beslutade investeringsbegränsningen väntas bli särskilt stora vid innevarande budgetårs slut.

Förslag till jämkningar i de av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppen har, såsom tidigare omnämnts, framförts även i de båda likalydande motionerna I: 280 och II: 355. Därest detta förslag, avseende en uppräkningsplan av anslaget till byggande av riksvägar med 10 milj. kronor, skall leda till annat än en ytterligare tillväxt av nyssberörda reservationsmedelsbehållningar, måste uppenbarligen investeringsverksamheten under kalenderåret 1956 ökas i motsvarande mån. Ett överskridande av den medelsförbrukningsram som är förutsatt i den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjorda femårsplanen för vägväsendets utrustning anser sig utskottet dock icke kunna tillstyrka. Utskottet finner det även mindre lämpligt om riksdagen, såsom motionärerna hemställt, skulle vid medelsanvisningen fästa sådana villkor att visst belopp förbehölles arbetena på viss väg. Beslut i dylika fördelningsfrågor torde alltjämt böra fattas i vanlig administrativ ordning. Av angivna skäl kommer utskottet att under punkten 7 yrka avslag på nu ifrågakommande motioner.

I enlighet med vad utskottet sålunda anförts och då Kungl. Maj:ts förslag till beräkning av övriga väghållningsanslag icke givit utskottet anledning till erinran, kommer utskottet att under vederbörande punkter i det följande tillstyrka, att anslaget till det statliga vägunderhållet anvisas med 230,0 milj. kronor, att anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anvisas med sammanlagt 177,5 milj. kronor, att bidragsanslagen till den kommunala väghållningen anvisas med sammanlagt 121,3 milj. kronor och att bidragsanslagen till den enskilda väghållningen anvisas med sammanlagt 25,5 milj. kronor. I

fråga om huvudgruppen administration och diverse ändamål, för vilken Kungl. Maj:t under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna äskat anslag å tillhoppa 57,1 milj. kronor, har utskottet funnit sig böra förorda en förstärkning av bidragsanslaget till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder med 100 000 kronor, varom utskottet gör hemställan under punkten 21. Därest det i propositionen nr 124 framlagda förslaget om inrättande av ett sjöfartsverk godkännes av riksdagen, erfordras å andra sidan en nedräkning av nyssnämnda anslagsbelopp å 57,1 milj. kronor med ca 300 000 kronor, avseende vissa till väg- och vattenbyggnadsverket nu hänförliga personalkostnader. Då hithörande under nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna äskade anslag numera anvisats av riksdagen skulle således, under förutsättning av dels att nyssnämnda organisationsändring genomföres och dels att utskottets förevarande förslag godkännas, de anslag som avräknas mot automobilskattemedlen komma att för budgetåret 1955/56 uppgå till $(230,0 + 177,5 + 121,3 + 25,5 + 57,1 + 0,1 - 0,3 =) 611,2$ milj. kronor.

Såsom tidigare omnämnts ha de under samma budgetår inflytande automobilskattemedelsinkomsterna i statsverkspropositionen uppskattats till 865 milj. kronor. Enligt riksräkenskapsverkets förnyade inkomstberäkning synes emellertid denna summa böra höjas till 870 milj. kronor. De genom den särskilda investeringsavgiften för motorfordon inflytande medlen, vilka förutsatts skola framdeles komma vägväsendet till godo, ha vidare av ämbetsverket upptagits till 50 milj. kronor. Om dessa beräkningar visa sig hållbara, skulle således inkomsterna komma att överstiga utgifterna med $(870,0 + 50,0 - 611,2 =) 308,8$ milj. kronor, vilket belopp får tillgodoföras automobilskattemedlens specialbudget. Med anledning av föredragandens uttalande, att jämväl de behållningar som må uppstå på anslagen till de statliga väginvesteringarna komma att redovisas på nämnda specialbudget, vill utskottet erinra om att ifrågavarande reservationsanslag komma att i sin helhet avräknas mot bilskattemedlen och sålunda ur specialbudgetens synpunkt ha karaktären av utgifter även till den del de under budgetåret icke tagas i anspråk. Detta hindrar självfallet icke att dessa anslagsbehållningar, i likhet med oförbrukade reservationer på andra anslag, under ett senare budgetår kunna utnyttjas för den med vederbörande anslag avsedda verksamheten.»

dels ock utskottets hemställan under I., II. och III. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 281 och II: 352 såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla, att den av Kungl. Maj:t förutsatta medelsförbrukningsramen för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten måtte för framtiden redovisas i anslutning till vederbörande anslagsäskanden;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 281 och II: 352 såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:ts kommande förslag och beslut rörande väginvesteringarna måtte avse ett fullföljande av den i det föregående berörda femårsplanen för vägväsendets upprustning;

III. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, besluta om återgång till budgetårsberäkning av anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten;»

b) av herrar *Svärd*, *Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att *dels* det stycke i utskottets yttrande, som på s. 11 börjar med »I anslutning» och på s. 12 slutar med »berörda delar», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 281 och II: 352 har föreslagits att en utredning skall igångsättas rörande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens organisation och arbetsformer, vägbyggandets lämplighet som sysselsättningsobjekt, säsongutjämnings effekt i kostnadshänseende m. m. Då utskottet senare i annat sammanhang kommer att ta ställning till huvuddelen av de i detta avseende motionsledes framförda yrkandena, vill utskottet nu begränsa sig till att uttala sin fulla anslutning till önskvärdheten av att en sådan utredning även uppmärksammar frågorna om kostnaderna för och lämpligheten av vägbyggande som sysselsättningsobjekt.»

dels ock utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 281 och II: 352, i vad de avse förslag om utredning av frågan om vägbyggandets lämplighet som sysselsättningsobjekt m. m., i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört;»

2) vid *punkten 7* (Byggande av vägar och broar) av herrar *Ohlon*, *Sundelin*, *Alfred Nilsson*, *Svärd*, *Skoglund* i Doverstorp, *Svensson* i Ljungkile, *Staxäng*, *Widén*, *Löfroth* och fröken *Ager*, vilka ansett att under försättning av bifall till den med 1 a) betecknade reservationen

dels det avsnitt av utskottets yttrande, som å s. 18 börjar med »Såsom redan» och å s. 19 slutar med »böra beaktas», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I enlighet med den uppfattning åt vilken utskottet redan under *punkten 5* givit uttryck tillstyrker utskottet bifall till det i motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352 framställda förslaget, att anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten anvisas med sammanlagt 177,5 milj. kronor för budgetåret 1955/56, innebärande en nedräkning av den av Kungl. Maj:t äskade anslagssumman med hälften, och att i stället

beträffande de med ifrågavarande anslag avsedda ändamålen investeringsramar om tillhopa 355,0 milj. kronor fastställas för kalenderåret 1956. Av vad utskottet under nyssnämnda punkt anfört framgår vidare, att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 280 och II: 355, i vilka hemställts om en förstärkning av anslaget till byggande av riksvägar med 10 milj. kronor.

Den av Kungl. Maj:t äskade anslagssumman av 355 milj. kronor har föredraganden ansett böra fördelas med 115 milj. kronor på anslaget till byggande av riksvägar, med 215 milj. kronor på anslaget till byggande av länsvägar, med 12 milj. kronor på anslaget till byggande av ödebygdsvägar och med 13 milj. kronor på anslaget till byggande av storbroar. I de båda likalydande motionerna I: 46 och II: 61 har förordats viss jämkning härutinnan, innebärande förstärkning av länsväganslaget med 10 milj. kronor och motsvarande nedräkning av riksväganslaget. Med anledning därav vill utskottet erinra om att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin petitaskrivelse utgått från att ifrågavarande båda anslag, vilka i gällande riksstat äro uppförda med respektive 95 och 203 milj. kronor, skulle komma att anvisas med respektive 125 och 206 milj. kronor, vilket motiverats med att ur såväl transportekonomisk synpunkt som av trafiksäkerhetsskäl en snabbare upprustning vore erforderlig på riksvägarna än på länsvägarna. Föredraganden har emellertid, såsom av det föregående framgått, ansett sig böra föreslå att den av styrelsen förutsatta förstärkningen av riksväganslaget reduceras från 30 till 20 milj. kronor. En omfördelning i enlighet med motionärernas förslag skulle få till följd, att den med sistnämnda anslag avsedda verksamheten finge under kalenderåret 1956 ytterligare begränsas. Utskottet finner icke detta tillrådligt utan avstyrker motionerna. Oaktat utskottet sålunda ansluter sig till den princip som av Kungl. Maj:t tillämpats vid fördelningen av äskade medel på olika utgiftsändamål, förordar utskottet dock enligt sin ovan angivna ståndpunkt att hithörande fyra anslag anvisas med till respektive 57,5, 107,5, 6,0 och 6,5 milj. kronor reducerade belopp. Utskottet förutsätter samtidigt att Kungl. Maj:t ägnar frågan om fördelningen av tillgängligt investeringsutrymme fortlöpande uppmärksamhet, varvid såväl de av den allmänna trafikutvecklingen betingade kraven på uppbyggnad av ett modernt stamvägnät som olika landsdelars behov av jämväl lokala vägförbindelser av god standard böra beaktas.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner så vitt nu är i fråga, för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under kalenderåret 1956 fastställa investeringsramar om sammanlagt 355 000 000 kronor;

II. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, och med av-

slag å motionerna I: 46 och II: 61 samt I: 280 och II: 355, förstnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av riksvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 57 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

III. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, och med avslag å motionerna I: 46 och II: 61 såvitt nu är i fråga, till *Byggande av länsvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 107 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

IV. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av ödebygdsvägar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

V. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 150 och II: 185 samt I: 281 och II: 352, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Byggande av storbroar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.»

3) vid *punkten 18* (Statliga farledsarbeten) av herrar *Iwar Anderson, Leander, Gustaf Andersson, Thun, Erik Svedberg, Nils Theodor Larsson, Svärd, Skoglund* i Doverstorp, *Bergström, Andersson* i Malmö, *Eriksson* i Sandby, *Åkerström, Petterson* i Degerfors och *Onsjö*, vilka ansett att utskottet bort avstyrka bifall till motionerna I: 93 och II: 127 och att därför *dels* det stycke i utskottets yttrande å s. 27, som börjar med »Vid sin» och slutar med »nästa budgetår», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill för sin del ingalunda bestrida, att ett förverkligande av det i motionerna förordade projektet skulle bliva till nytta för kusttrafiken i Bohuslän. I rådande konjunkturläge synes emellertid stark återhållsamhet böra iakttagas beträffande icke absolut nödvändiga statsutgifter. Då den personal och de maskiner som hittills utnyttjats för statliga farledsarbeten dessutom vid anslagets nedräkning i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag torde kunna insättas i de av väg- och vattenbyggnadsverket bedrivna hamnarbetena, anser sig utskottet böra avstyrka bifall till ovanstående motioner.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 93 och II: 127, till *Statliga*

farledsarbeten för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.»

4) vid *punkten 19* (Byggande av fiskehamnar) av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlson, Sundelin, Alfred Nilsson, Svensson* i Ljungkile, *Staxäng* och *Löfroth*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 334 och II: 414 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Till byggande av fiskehamnar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat 5 milj. kronor. I jämförelse med motsvarande på riksdagen för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en uppräkningsökning med 2 milj. kronor. Föredraganden har emellertid förordat att anslaget anvisas med oförändrat belopp, då någon ökning av den därmed sammanhängande anläggningsverksamheten icke anses försvarlig i nuvarande konjunkturläge. I de båda likalydande motionerna I: 334 och II: 414 återigen har hemställts om en anslagsförstärkning med 1 milj. kronor.

Utskottet vill för sin del erinra om att utbyggnaden av landets fiskehamnar hållits starkt tillbaka under senare år. Med hänsyn till såväl denna eftersläpning som omfattningen av föreliggande behov hade en medelsanvisning i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag varit högeligen önskvärd. I rådande konjunkturläge anser sig utskottet dock icke kunna tillstyrka att förevarande anslag uppföres med större belopp än det i nyssnämnda motioner föreslagna. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:s förslag samt med bifall till motionerna I: 334 och II: 414, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.»